

Begroting 2016

Het algemeen bestuur van de DCMR Milieudienst Rijnmond,

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur,

Gelet op artikel 30, eerste lid van de Gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond

BESLUIT

Vast te stellen de Begroting 2016.

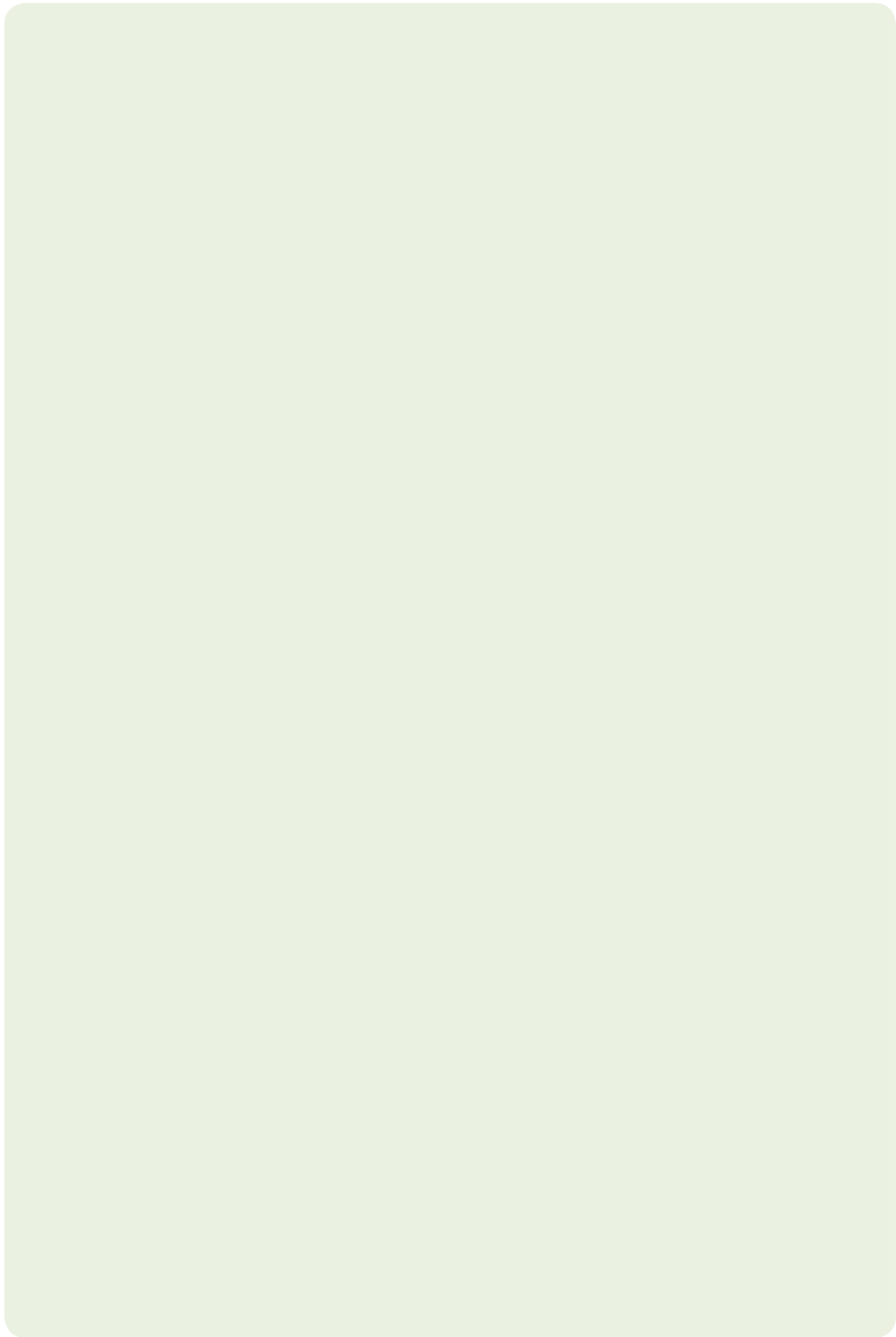
Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 9 juli 2015,

De voorzitter

De secretaris

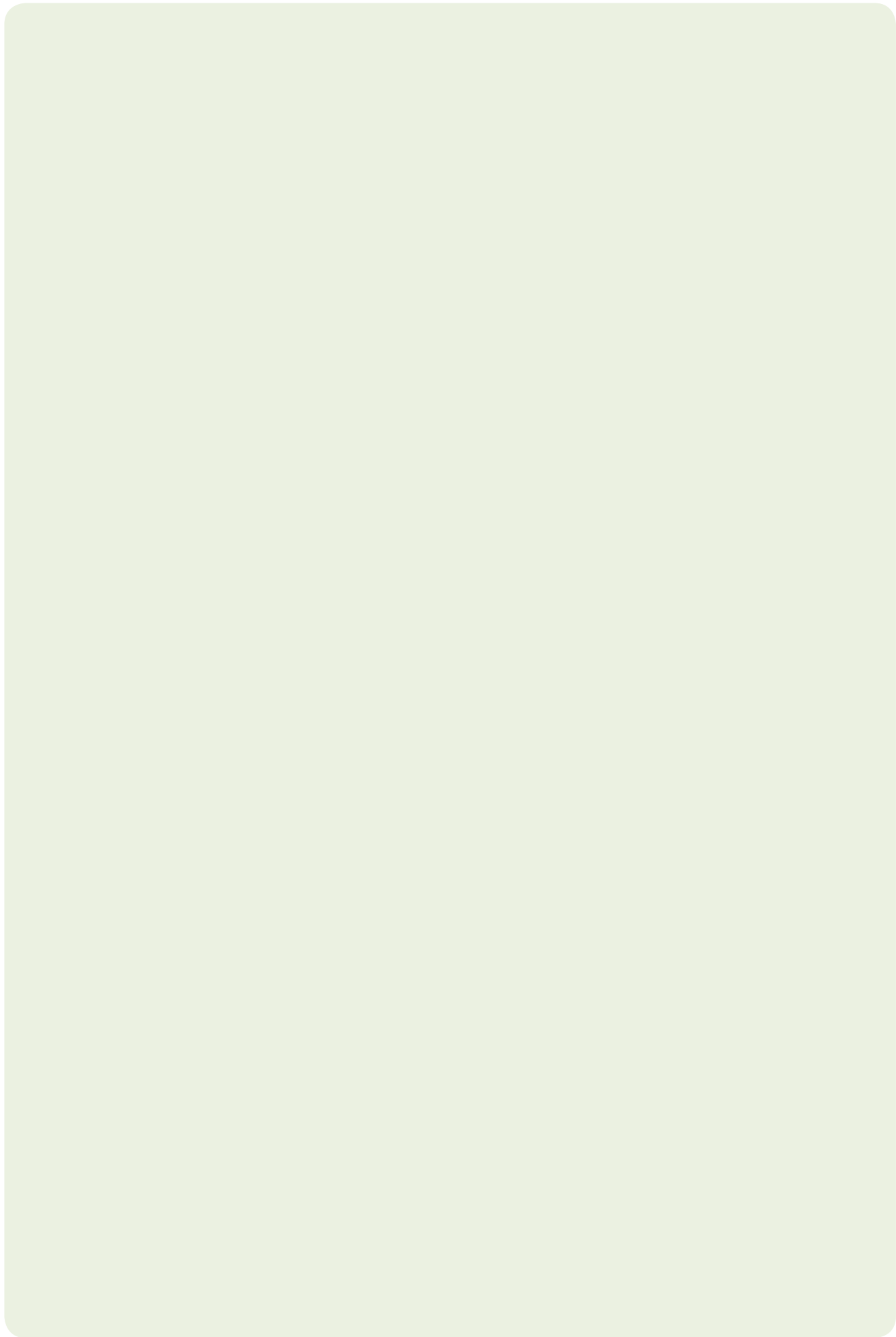
R.A. Janssen

J.H. Meijer

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	7
1 Inleiding	9
Deel I: Beleidsbegroting	11
2 Beleidskader	11
3 Financieel Kader	17
4 Programma Bedrijven	19
5 Programma Gebieden	25
6 Paragrafen.....	29
6.1 Lokale heffingen	29
6.2 Weerstandsvermogen	29
6.3 Risicomanagement	30
6.4 Onderhoud kapitaalgoederen	31
6.5 Financiering	31
6.6 Bedrijfsvoering.....	32
6.7 Verbonden partijen.....	32
Deel II: Financiële begroting	35
7 Overzicht van Baten en Lasten	35
8 Ontwikkeling werkplanbijdragen 2013-2016	37
9 Ontwikkeling financiële positie	39

VOORWOORD

De begroting voor 2016 is opgebouwd vanuit twee programma's : Bedrijven en Gebieden. Deze programma's geven in samenhang aan welke rol de DCMR in de Rijnmondregio heeft en welke taken in opdracht van de participanten worden uitgevoerd. Op de eerste plaats is de DCMR de uitvoerder van de bedrijfsgerichte milieutaken : vergunningverlening, toezicht en handhaving. De uitvoering daarvan is echter direct verbonden met de gebiedsgerichte taken : het gaat er immers om de bedrijvigheid in de regio zo goed mogelijk in te passen in de omgeving en daarbij de grenzen van de beschikbare milieuruimte zorgvuldig te bewaken.

Nieuw in 2016 is de wijze waarop de DCMR-organisatie deze taken uitvoert. 2016 is het eerste volledige jaar waarin het takenpakket wordt uitgevoerd vanuit een vernieuwde organisatiestructuur. De wijziging van de structuur komt onder meer voort uit het Verbeterprogramma vergunningverlening, toezicht en handhaving dat door het bestuur werd vastgesteld. Vanuit dit programma is de afgelopen jaren gewerkt aan inhoudelijke verbeteringen : een actueel vergunningenbestand, het meer risicogericht werken aan milieutoezicht en het -bij overtredingen- consequent toepassen van de afgesproken sanctiestrategie. Om deze verbeteringen goed te borgen en klaar te staan voor nieuwe ontwikkelingen is besloten om de organisatiestructuur aan te passen. Met de vernieuwing van structuur en werkwijzen wordt een versterking beoogd van het :

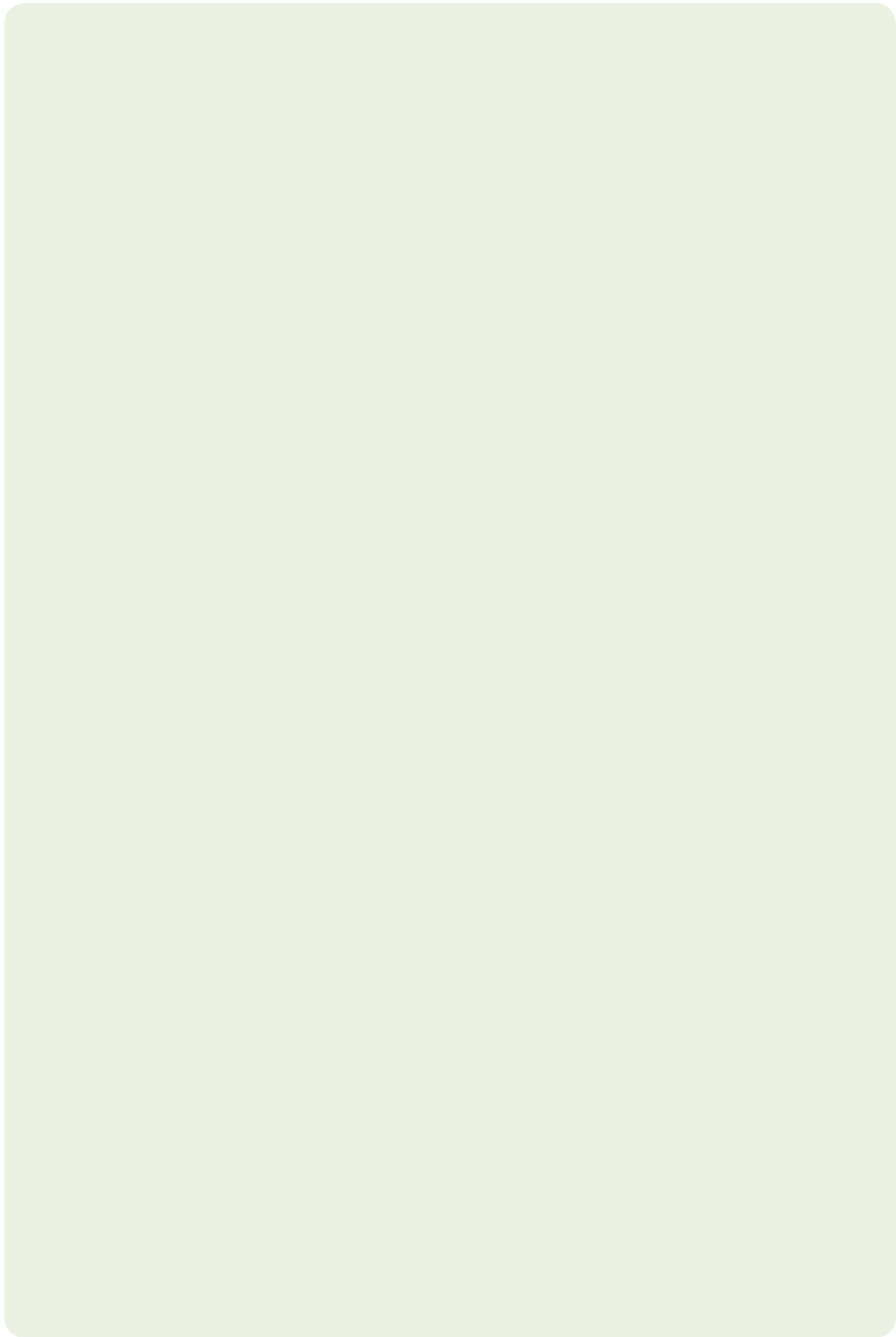
Handhavingsprofiel. De functiescheiding tussen vergunningverlening en toezicht&handhaving wordt voortaan op directieniveau gelegd. De nieuwe afdeling Inspectie en handhaving gaat risicogericht en branchespecifiek de toezichttaken uitvoeren, mede gevoed door een team dat informatie uit klachten en milieumetingen analyseert. Het doel van de afdeling is naleving door bedrijven; bij overtredingen wordt gehandeld volgens de afgesproken sanctie-aanpak.

Accountmanagement. De afstemming tussen de participanten en de DCMR moet soepel en efficiënt verlopen, zowel in de rol van de DCMR als opdrachtnemer als in de rol van inhoudelijk en bestuurlijke adviseur. In de vernieuwde structuur is het accountmanagement centraal en op directieniveau georganiseerd. Vanuit één schakelpunt vindt daarmee de gecoördineerde afstemming en aansturing van de werkzaamheden plaats.

Adviseren en reguleren. Vanuit de opgebouwde kennis werkt de DCMR aan een veilig en leefbaar Rijnmondgebied. De expertises rond lucht, geluid, veiligheid en bodem zijn samengebracht bij de regulerende taken. Daarmee is de kennis die nodig is om bedrijfsactiviteiten te reguleren direct beschikbaar. Voor de taken bij de meest risicovolle bedrijven (Brzo) werkt de DCMR daarbij nauw samen met de andere betrokken inspectie- en omgevingsdiensten.

De DCMR heeft er vertrouwen in dat met de nieuwe structuur de DCMR-organisatie de opgedragen taken op een hoog niveau kan uitvoeren en tevens in staat is om goed in te spelen op toekomstige opgaven en ontwikkelingen.

Jon Meijer
Directeur DCMR ad interim

1 INLEIDING

Voor u ligt de begroting 2016 van de DCMR. De DCMR is uitvoerder van het door de participanten vastgestelde milieubeleid, binnen het kader van de door hen beschikbaar gestelde middelen. In termen van het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) 2004 moet de begroting van de DCMR daardoor worden beschouwd als een productenraming en niet als kaderstellende programmabegroting. Dit onderscheid is van belang, omdat daarmee vaststaat dat de DCMR vergelijkbaar is met een onderdeel van een gemeente of provincie, dat de uitvoering verzorgt van het programma milieu door het leveren van producten en diensten, die moeten bijdragen aan het realiseren van de door de participanten vastgestelde milieudoelstellingen.

De begroting van de DCMR is op hoofdlijnen de som van alle productenramingen van de individuele participanten en opdrachten van derden (andere overheden).

De DCMR deelt de begroting in overeenkomstig de richtlijnen van het BBV, artikelen 7 tot en met 23. Deze begroting bestaat dan ook uit twee delen: de beleidsbegroting en de financiële begroting.

De beleidsbegroting bestaat uit de onderdelen beleidskader, financieel kader, programmaplan en paragrafen. In het beleidskader (hoofdstuk 2) worden de belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen in de omgeving van de DCMR geschetst. In het financieel kader (hoofdstuk 3) worden de afrekensystematiek en financiële uitgangspunten toegelicht.

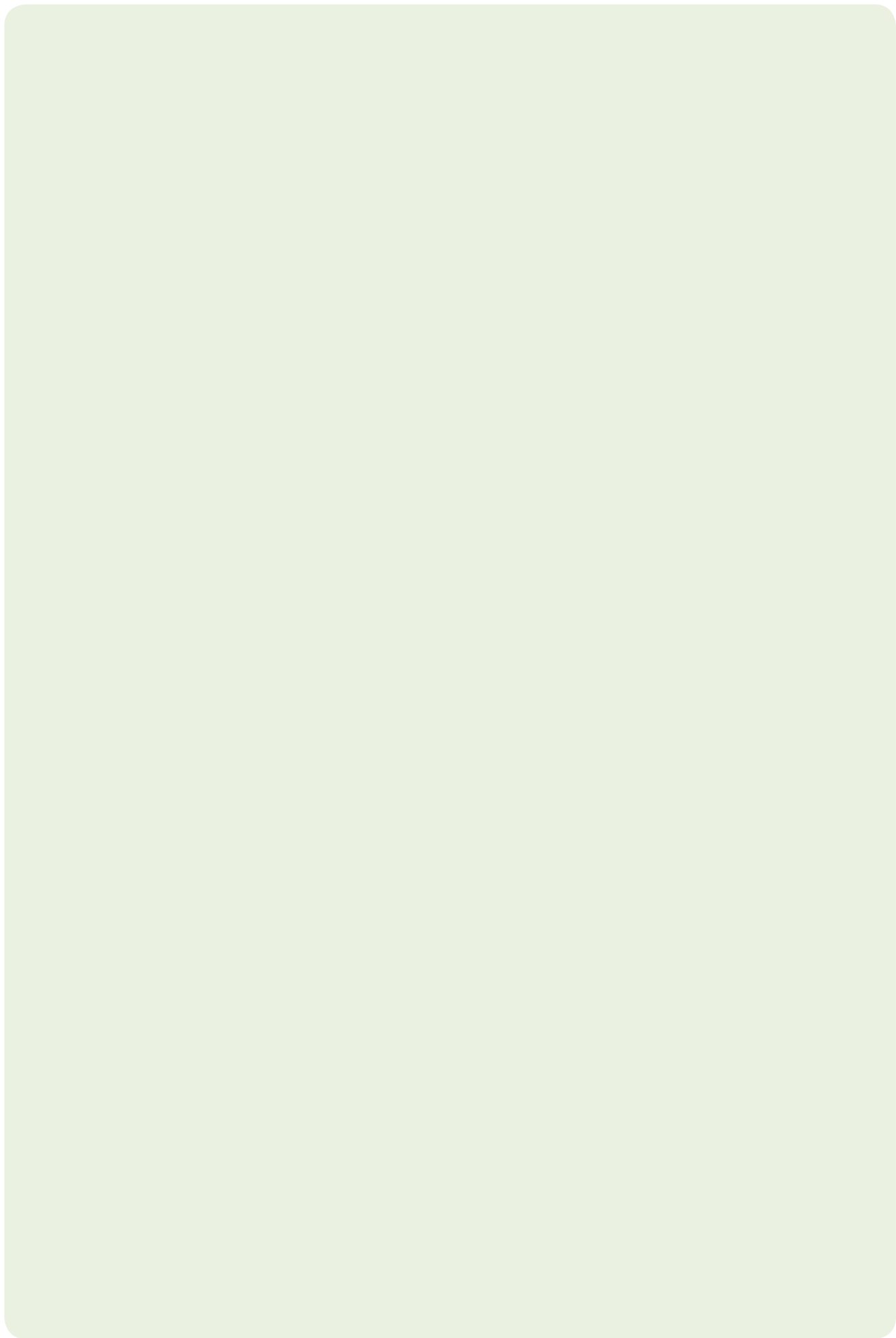
Het programmaplan bevat de te realiseren programma's (hoofdstukken 4 en 5). In het programmaplan wordt op hoofdlijnen voor de verschillende programma's antwoord gegeven op de drie vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag dat kosten?

De concrete invulling en verdeling van de totale bijdragen over de verschillende taken wordt in de werkplannen 2016 per participant vastgelegd.

De paragrafen (hoofdstuk 6) geven onder andere inzicht in de bedrijfsvoering en het weerstandsvermogen van de DCMR.

De financiële begroting bestaat uit een overzicht van baten en lasten 2016 (hoofdstuk 7), de ontwikkeling van de baten 2014-2016 (hoofdstuk 8) en de ontwikkeling van de financiële positie van de DCMR met een daarbij behorende toelichting (hoofdstuk 9).

DEEL I: BELEIDSBEGROTING

2 BELEIDSKADER

1. INLEIDING

De regio Rijnmond wordt gekenmerkt door een grote bevolkingsdichtheid en een sterke concentratie van bedrijven en grote industrie. De bestuurlijke ambitie van de regio is erop gericht dat de ontwikkeling als economische topregio hand in hand gaat met behoud en verbetering van de leefkwaliteit en veiligheid. De regio wil zich ontwikkelen als een modern en duurzaam haven- en industriecomplex en tegelijk borg staan voor een goede bewaking van leefomgevingskwaliteit en veiligheid. De beschikbare milieuruimte is echter begrensd. Dit moet ontwikkelingen niet op slot zetten maar een stimulans zijn om duurzame groei te combineren met verbeteringen op het gebied van milieukwaliteit en veiligheid. Op dit spanningsveld ligt het takenpakket van de DCMR. De DCMR is als gemeenschappelijke regeling (GR) een samenwerkingsverband van de provincie Zuid-Holland, gemeente Rotterdam en 14 regiogemeenten in het Rijnmondgebied. De DCMR is één van de 5 regionale uitvoeringsdiensten in Zuid-Holland. De rol en taakuitvoering van de DCMR wordt bepaald door de opdrachten die door de participanten bij de DCMR zijn belegd.

2. MILIEU EN VEILIGHEID IN DE RIJNMOND

De grenzen voor milieukwaliteit en veiligheid moeten zorgvuldig worden bewaakt. De combinatie van ruim 25.000 bedrijven, intensief transport en de nabijheid van ruim 1 miljoen inwoners vraagt om een voortdurende aandacht voor het voorkomen en waar mogelijk terugdringen van milieu- en veiligheidsrisico's. Wat betreft de "staat van milieu en veiligheid" is het algemene beeld dat de afgelopen jaren al veel verbetering is bereikt, maar dat:

1. het tempo van de verbetering nog niet voldoende is om op tijd de afgesproken doelstellingen te realiseren en
2. er aan de voorkant van planprocessen kansen zijn om de milieukwaliteit en veiligheid te vergroten.

a) Externe veiligheid: toezien op hoge veiligheidseisen en integreren in planfase

De Rijnmond kent relatief veel risicobedrijven, waaronder de chemiesector en de op- en overslagbedrijven. Deze bedrijven moeten voldoen aan de hoogste veiligheidsstandaarden en deze worden binnen de kaders van de wetgeving vastgelegd in vergunningen. Bedrijven worden intensief gecontroleerd op de uitvoering van veiligheidssystemen, de technische installaties en op veiligheidscultuur.

Veiligheid begint bij het voorkomen van risico's : bij de ruimtelijke inpassing van bestemmingen zoals woningbouw. Aangezien een derde deel van de Rijnmond in de invloedssfeer van risicobedrijven of risicotransport ligt, moet de ruimtelijke inpassing van bestemmingen zorgvuldig gebeuren. Door veiligheid structureel in ruimtelijke planvorming mee te nemen kunnen saneringssituaties worden voorkomen.

b) Lucht: aanpak lokale knelpunten en zorgwekkende stoffen

De afgelopen jaren is de luchtkwaliteit in de Rijnmond over het algemeen verbeterd. Voor NO₂ zal het echter moeilijk zijn om op tijd de Europese norm te halen. Vooral langs drukke wegen is er in de regio sprake van overschrijdingen. Maatregelen op het gebied van schone voertuigen en zonering kunnen bijdragen aan verdere verbetering. Bij vergunningverlening voor nieuwe bedrijven blijkt dat de uitstoot van NO_x en de stikstofdepositie in natuurgebieden tot knelpunten kan leiden. Voor fijn stof en roet blijkt dat vooral langs drukke wegen de normen worden overschreden. Daarnaast is blijvende aandacht nodig voor vluchtige organische stoffen (zoals benzeen) en de zogenoemde Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) waarvan de uitstoot vanwege de grote schadelijkheid voor de gezondheid zo veel mogelijk moet worden voorkomen.

Met het ingestelde verbod op benzeenontgassing door schepen wordt de uitstoot van deze schadelijke stof gereduceerd.

c) Geluid: breed instrumentarium nodig voor gewenste reductie

Geluid is de grootste klachtenbron in Rijnmond en na luchtvervuiling de belangrijkste milieugezondheidsfactor. Het beleid is gericht op structurele vermindering van hinder en klachten. Dat gebeurt onder meer door het voorschrijven van best beschikbare technieken in de vergunning voor bedrijven of het formuleren van maatwerkvoorschriften bij meldingsplichtige bedrijven. In de stedelijke omgeving kunnen horeca-bedrijven een belangrijke bron van lokale hinder zijn. Een breed instrumentarium wordt hierbij ingezet. Via maatwerkvoorschriften, overlegstructuren en zelfregulering wordt hinder aangepakt. Naast bedrijven is het verkeer een belangrijke hinderbron (weg, spoor, lucht). Toename van mobiliteit en woningbouw leidt tot druk op de doelstelling om het aantal geluidgehinderden te reduceren.

d) Geur: slagvaardiger aanpak door elektronische neus

De regio Rijnmond kent relatief veel bedrijven met productieprocessen die kunnen leiden tot geurhinder. Klachten over geuroverlast zijn een belangrijk aanknopingspunt voor het opsporen van veroorzakers van geuroverlast. De aanpak van geurproblemen is verbeterd met het nieuwe we-nose netwerk : door een uitgebreid netwerk van elektronische sensoren kan sneller en adequater een bron worden vastgesteld en kunnen passende maatregelen worden genomen.

e) Bodem: aanpak spoedlocaties

In de regio zijn er 85 spoedlocaties waar bodemverontreiniging aan de orde is met humane, ecologische of verspreidingsrisico. In het bodembeleid is vastgelegd dat voor de verontreinigingslocaties met humane risico's de sanering in 2015 is uitgevoerd of de risico's afdoende zijn beheerst. Onder andere door de begrensde beschikbaarheid van financiële middelen staat het realiseren van de afgesproken doelstelling onder druk. In dit kader is het met name van belang dat voldoende financiële middelen beschikbaar komen om de tijdige sanering van de humane risicolocaties mogelijk te maken.

f) Energie: meer inzet nodig voor afgesproken efficiency-verbetering

In het SER-energieakkoord is afgesproken om de energie-efficiency bij de industrie jaarlijks met 1,5% te verbeteren. Dit doel wordt vooralsnog niet gerealiseerd : de afgelopen 8 jaar lag de jaarlijkse verbetering rond de 0,5%. Met onder andere de implementatie van de richtlijn energie-efficiency in de Nederlandse wetgeving worden effectieve maatregelen bij energie en restwarmteproducerende bedrijven gestimuleerd. Via landelijke projecten en subsidiemogelijkheden worden nieuwe initiatieven voor energiebesparing bij bedrijven mogelijk gemaakt. Het benutten van restwarmte van de industrie verloopt wel sneller dan voorzien.

Uitvoering binnen de beleidskaders van de participanten

Voor de aanpak van deze milieu- en veiligheidsvraagstukken zijn door de participanten van de DCMR beleidsdoelstellingen vastgelegd. Deze beleidskaders van de opdrachtgevers vormen samen met de wettelijke eisen en de landelijke doelstellingen het kader waarbinnen de DCMR de taken uitvoert. Het realiseren van de doelstellingen op regionaal en lokaal niveau is een gezamenlijke opgave en vergt instrumentinzet en maatregelen van provincie, gemeenten en de diverse samenwerkingsverbanden. De DCMR levert vanuit zijn takenpakket een bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen. Dat gebeurt vanuit de bedrijfsgerichte taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) en via het gebiedsgerichte spoor (waaronder advisering RO en diverse projecten op het gebied van lucht, bodem, geluid, etc.). In de werkplannen wordt per participant afgesproken wat de inzet is en welke prioriteitstelling tussen en binnen de programma's wordt aangehouden.

3. ONTWIKKELINGEN

a) **Omgevingswet : naar een integrale aanpak in planfase en uitvoering**

Op het gebied van wet- en regelgeving wordt de trend voortgezet van vereenvoudiging en vermindering van regels. Met de introductie van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is hierin reeds een belangrijke stap gezet. Hierin staat de omgevingsvergunning centraal. Een omgevingsvergunning is één vergunning waarin alles wat te maken heeft met bouwen, wonen, monumenten, ruimte en milieu wordt geregeld. Hierdoor is ook sprake van één procedure onder de verantwoordelijkheid van één bevoegd gezag (één loket). Een vervolg hierop is de volledige integratie van 15 wetten, waaronder de Wabo, in de Omgevingswet. Naar verwachting treedt de wet in 2018 in werking. De Omgevingswet zet de lijn van integratie van regelgeving ook op plan- en beleidsniveau voort. Dit vanuit de gedachte: hoe integraler de planfase wordt ingevuld, hoe minder bijsturing en reparatie in de uitvoering nodig is.

b) **Vergunningverlening, toezicht en handhaving : borging van verbeteringen**

In 2012 is in opdracht van het algemeen bestuur van de DCMR een verbeterprogramma voor de VTH-taken gestart, met als hoofdlijnen : actuele en handhaafbare vergunningen, een meer risicogestuurde aanpak van het toezicht en een consequente toepassing van de sanctiestrategie. De VTH-taken worden uitgevoerd vanuit het principe dat op de eerste plaats bedrijven, branches en ketens zelf verantwoordelijk zijn voor de naleving van milieu- en veiligheidsregels. De verbeterpunten worden in nauwe samenwerking met andere inspectiediensten uitgevoerd en binnen de DCMR-organisatie worden de verbeteringen verankerd in de vernieuwde organisatiestructuur. Over de uitvoering van het Verbeterprogramma wordt periodiek gerapporteerd aan het dagelijks en algemeen bestuur van de DCMR.

Voor de uitvoering van de VTH-taken is de voorbereiding van de nieuwe VTH-wet relevant. Deze wet die (vooruitlopend op de komst van de Omgevingswet) in 2015 wordt behandeld in de Tweede Kamer, bevat bepalingen over de kwaliteitscriteria voor de VTH-uitvoering. Deze criteria worden niet in de wetgeving vastgelegd, maar zullen door provinciale staten en gemeenteraden moeten worden vastgesteld. Hierbij kan de modelverordening die door IPO en VNG wordt ontwikkeld als kader worden gebruikt. In het wetsvoorstel VTH is voorts aangekondigd om het bevoegd gezag voor alle Brzo-bedrijven bij de provincie onder te brengen, vanwege de expertise-bundeling en grotere eenduidigheid bij de uitvoering van Brzo-taken.

c) **Organisatie-ontwikkeling: handavingsprofiel en accountmanagement**

Mede op basis van de bovenstaande externe veranderingen is ook de DCMR-organisatie zelf in ontwikkeling. Het bestuur heeft in 2014 de DCMR opdracht gegeven om de verbeteringen in VTH-uitvoering goed in de structuur en werkwijzen van de dienst te verankeren. In dit kader is afgesproken om het handavingsprofiel van de DCMR te versterken en de organisatiestructuur zodanig aan te passen dat de scheiding tussen enerzijds vergunningverlening en anderzijds toezicht en handhaving voortaan op directieniveau wordt gelegd. Dit heeft geleid tot een vernieuwde DCMR-structuur in 2015. De toezicht- en handhavingstaken zijn in één afdeling georganiseerd, waarin ook een specialistische eenheid is ondergebracht voor bestuurs- en strafrechtelijke handavingszaken. De regulerende taken worden samengebracht met de advies- en expertisetaken, zodat de verbinding tussen vergunningverlening en de kennisvelden lucht, veiligheid, geluid en bodem zo goed mogelijk wordt geborgd. De nieuwe afdeling Account en Omgeving vormt het schakelpunt met de participanten als opdrachtgever en draagt ook zorg voor de advisering in omgevingsvraagstukken.

d) **Brzo: gezamenlijke werkwijzen en kwaliteitseisen**

Voor de bedrijven met de meeste risico's op het gebied van milieu en veiligheid zijn extra eisen vastgelegd in het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo). In Nederland hebben 6 uitvoeringsdiensten de opdracht gekregen om de taakuitvoering bij Brzo-plichtige bedrijven te coördineren. De DCMR is de coördinerende Brzo-OD voor de provincies Zuid-Holland en Zeeland.

Daarnaast is de landelijke coördinatietoek op het gebied van Brzo-uitvoering bij de DCMR belegd. De DCMR coördineert de uitvoering van Brzo-taken in de provincies Zuid-Holland en Zeeland en verzorgt daarnaast de landelijke coördinatie tussen de Brzo-OD's. De DCMR neemt ook deel aan het landelijke Brzo-plus-overleg, waarin naast de Brzo-OD's ook andere inspectiediensten en het OM deelnemen. Deze samenwerking richt zich op het versterken en borgen van de uitvoeringskwaliteit, ontwikkelen van gezamenlijke werkwijzen en het stimuleren van kennisuitwisseling.

e) Samenwerking: doorontwikkelen en vernieuwen van netwerken

De samenwerking in de uitvoering van omgevingstaken is onder andere door nieuwe wet- en regelgeving sterk in ontwikkeling. Met inspectiediensten wordt intensief samengewerkt teneinde tot verbeterde informatie uitwisseling en een gezamenlijke risicogerichte aanpak van toezicht en handhaving te komen. Met de andere 4 Zuid-Hollandse omgevingsdiensten wordt gewerkt aan uitwisseling van expertise en afstemming van werkwijzen. De samenwerking met de OD's in Zuid-Holland en Zeeland krijgt steeds meer vorm in de gezamenlijke aanpak van de Brzo-taken. Landelijk wordt deze samenwerking versterkt in het overleg tussen de 6 Brzo-OD's en het Brzo-plus, waaraan ook door het Openbaar Ministerie, ISZW en politie wordt deelgenomen.

Binnen de regio Rijnmond is de intergemeentelijke samenwerking in 2015 veranderd door het opheffen van de Stadsregio Rotterdam. Een aantal taken, zoals de regionale verkeersmilieukaart, zal door de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag worden opgepakt.

De komst van de Omgevingswet geeft aanleiding om binnen de regio gezamenlijk te verkennen wat de nieuwe regelgeving betekent voor uitvoeringsstructuren en samenwerking.

f) Modernisering milieubeleid: innovatie en duurzaamheid

Ontwikkelingen mogelijk maken door de beschikbare milieuruimte zo goed mogelijk te verdelen en te benutten en de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren: dat is de ruimtelijke uitdaging waar Rijnmond voor staat. Dit vraagt omgevingsbeleid waarin rekening wordt gehouden met de mogelijkheden en grenzen die vanuit de wetgeving worden gesteld. Deze opgave gaat verder dan het uitvoeren van sectorale maatregelen, toepassen van normen en het uitvoeren van saneringsprogramma's. Het kabinet heeft vanuit deze hoofdlijnen het vernieuwde milieubeleid beschreven: naast norm-realisatie prioriteit voor innovatie en gezondheidsverbetering, versterken van coalities, benutten van de kracht van stedelijke netwerken en het realiseren van duurzame planvorming.

Zowel in beleid als uitvoering zal gezocht moeten worden naar een meer duurzame invulling van bestaande en nieuwe activiteiten. Dit maakt verbetering van de omgevingskwaliteit mogelijk en biedt ontwikkelingsruimte voor de ambities van de Rijnmond.

g) Informatievoorziening en milieudata: openbaarheid en uniformiteit

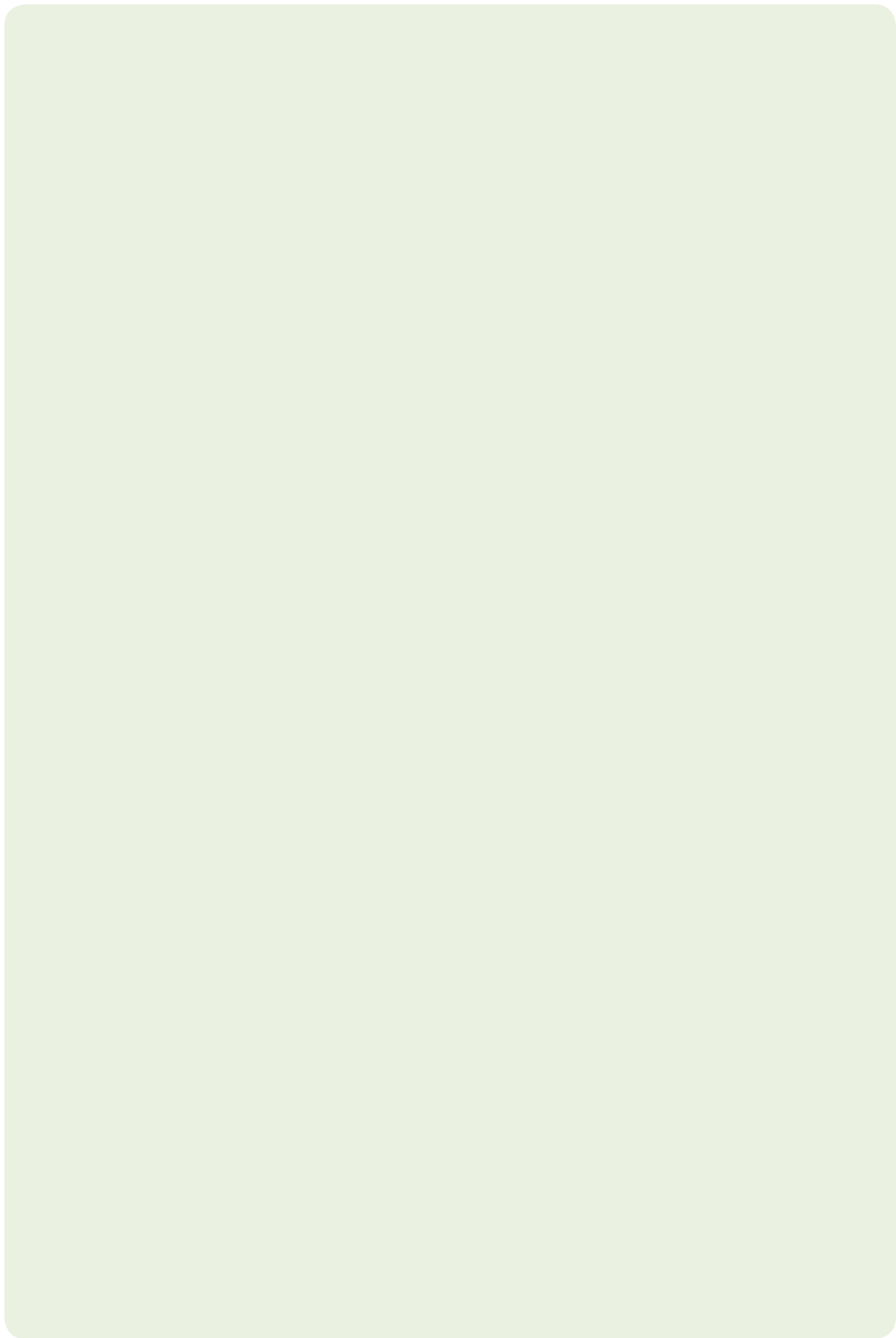
De ontwikkeling naar meer transparantie in de uitvoering wordt voortgezet. In lijn met de aanbevelingen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (2013) worden gegevens over de vergunningen voor risicovolle activiteiten openbaar gemaakt en worden toezichtresultaten en handhavingbeschikkingen gepubliceerd. De DCMR publiceert deze informatie op de website.

De beschikbaarheid van informatie strekt zich niet alleen uit tot uitvoeringstaken, maar heeft ook betrekking op de data over leefomgevingskwaliteit. Op landelijke niveau wordt gewerkt aan de Laan van de Leefomgeving, waarmee een uniforme standaard wordt neergezet voor het beheren en beschikbaar stellen van omgevingsdata. Voor de DCMR is dit initiatief relevant zowel als leverancier als gebruiker van gegevens.

4. BEDRIJVEN EN GEBIEDEN

Deze begroting is opgebouwd uit twee programma's: Bedrijven en Gebieden. In deze programma's komen de bovengenoemde vraagstukken en ontwikkelingen tot uitdrukking in het takenpakket dat voor de participanten wordt uitgevoerd.

Het programma Bedrijven bevat alle bedrijfsgerichte activiteiten, zoals vergunningverlening, toezicht en handhaving. In het programma Gebieden ligt de nadruk op de ruimtelijke adviestaken en de activiteiten voor verbetering en bewaking van leefomgevingskwaliteit. In de begroting wordt dit onderscheid in twee programma's gemaakt om zo helder mogelijk neer te kunnen zetten hoe de drie "w-vragen" worden beantwoord : wat willen we bereiken?, wat gaan we doen?, en wat mag dat kosten? In de dagelijkse uitvoering wordt echter zo veel mogelijk de verbinding gemaakt tussen deze programma's, teneinde ervoor te zorgen dat het "bedrijf in zijn omgeving" wordt benaderd en de gebiedsgerichte kennis en taken zo goed mogelijk worden gecombineerd met de bedrijfsgerichte uitvoering.

3 FINANCIËEL KADER

In onderstaande tabel 1 wordt inzicht gegeven in de meerjarige financiële kaders van de participanten.

Tabel 1

Meerjarenraming	Kader 2016	Kader 2017	Kader 2018	Kader 2019
Albrandswaard	€ 309.535	€ 309.535	€ 309.535	€ 309.535
Barendrecht	€ 472.336	€ 472.336	€ 472.336	€ 472.336
Brielle	€ 437.291	€ 437.291	€ 437.291	€ 437.291
Capelle aan den IJssel	€ 402.198	€ 402.198	€ 402.198	€ 402.198
Goeree-Overflakkee	€ 1.230.614	€ 1.230.614	€ 1.230.614	€ 1.230.614
Hellevoetsluis	€ 388.965	€ 388.965	€ 388.965	€ 388.965
Krimpen aan den IJssel	€ 465.341	€ 465.341	€ 465.341	€ 465.341
Lansingerland	€ 1.183.512	€ 1.183.512	€ 1.183.512	€ 1.183.512
Maassluis	€ 319.881	€ 319.881	€ 319.881	€ 319.881
Nissewaard	€ 1.034.482	€ 1.034.482	€ 1.034.482	€ 1.034.482
Ridderkerk	€ 768.429	€ 768.429	€ 768.429	€ 768.429
Schiedam	€ 1.037.048	€ 1.037.048	€ 1.037.048	€ 1.037.048
Vlaardingen	€ 1.371.155	€ 1.358.701	€ 1.358.701	€ 1.358.701
Westvoorne	€ 418.354	€ 418.354	€ 418.354	€ 418.354
Rotterdam	€ 17.826.767	€ 17.826.767	€ 17.826.767	€ 17.826.767
Zuid-Holland	€ 19.035.078	€ 19.035.078	€ 19.035.078	€ 19.035.078
Projecten	€ 8.000.000	€ 8.000.000	€ 8.000.000	€ 8.000.000
Totaal participanten	€ 54.700.987	€ 54.688.533	€ 54.688.533	€ 54.688.533

Toelichting

Bovenstaand financieel overzicht is gebaseerd op de volgende uitgangspunten en aannames.

1. Voor het structurele financiële kader van de gemeenten wordt rekening gehouden met een indexering van -0,65 % op de werkplanbijdragen overeenkomstig de concept indexeringsbrief. Deze indexering wordt door de deelnemende gemeenten vastgesteld op basis van de voorstellen van de Financiële Werkgroep Sturing Gemeenschappelijke Regelingen.
2. Voor het financieel kader van de provincie wordt rekening gehouden met een indexering van 0% conform de uitgangspuntenbrief financieel kader 2016 gemeenschappelijke regeling DCMR d.d. 6-11-2014.
3. Het structureel financieel kader voor provincie en gemeenten is inclusief de budgetoverheveling voor de VGB+ bedrijven per 1 januari 2014.
4. In de financiële kaders voor de begroting 2016 is nog geen rekening gehouden met de overheveling van de gemeentelijke BRZO-bedrijven naar provinciaal bevoegd gezag per (waarschijnlijk) 1 januari 2016.
5. Het structureel financieel kader van de provincie is inclusief de apparaatskosten voor het programma Bodemsanering 2015-2018 (€ 483.314) en een (voorlopige) bijdrage voor E-PRTR van € 69.002. In het budget van de gemeente Rotterdam is het WABO regie-budget (€ 137.200) opgenomen. Het structureel kader voor de gemeente Lansingerland is inclusief het budget voor de overgehevelde bodemtaken (€ 117.885).

6. In de financiële kaders van de gemeenten Brielle en Westvoorne is rekening gehouden met een structurele taakstelling die ingaande 2015 is opgelegd van respectievelijk -€ 50.000 en -€ 19.000.
7. De financiële kaders voor de gemeentelijke participanten zijn voor wat betreft de bedrijfsgerichte taken gebaseerd op de budgetteringsmethodiek zoals deze door het AB op 12 december 2013 is vastgesteld. Deze methodiek houdt in dat op basis van bedrijfsjaarkentallen de omvang van het bedrijfsgerichte takenpakket wordt bepaald. Het bedrijvenbestand per 1 maart 2015 wordt als basis gebruikt voor de bepaling van de omvang van de bedrijfsgerichte taken voor 2016. Mutaties in het bedrijvenbestand van na deze datum worden niet in de berekening van de begroting meegenomen. De financiering van de uitvoering van provinciale VTH-taken vindt plaats op basis van de kostprijsmethodiek die in samenwerking tussen PZH en Zuid-Hollandse omgevingsdiensten wordt ontwikkeld.
8. De in het AB van 2 juli 2014 vastgestelde systematiek voor bepaling van de kostprijsstarieven vormt de basis voor de financiële vertaling van uren naar geld. Een eventuele wijziging in uurtarieven 2016 kan in de werkplannen 2016 tot verschuivingen binnen of tussen de programma's leiden.
9. De hoogte van de financiële bijdragen van de participanten aan de dienstbrede projecten blijft ongewijzigd ten opzichte van 2015. Indien besluitvorming over projecten leidt tot wijzigingen, worden deze in een begrotingswijziging verwerkt.
10. De bijdragen van participanten in de meerjarenraming zijn vanwege onzekere vooruitzichten bij de overheid en overeenkomstig voorgaande jaren geïndexeerd met een percentage van 0%.

4 PROGRAMMA BEDRIJVEN

INLEIDING

Het programma Bedrijven bevat alle taken die de DCMR uitvoert die betrekking hebben op bedrijven. Dit zijn vergunningverlening, toezicht en handhaving van onder meer de Wabo, het Activiteitenbesluit, Bodemwet- en regelgeving, Luchtvaartwet- en regelgeving, de Provinciale milieuverordening en de Ontgrondingenwet. Het VTH uitvoeringsplan 2014-2017 en het DCMR Verbeterprogramma VTH geven uitvoering aan het beleid van de participanten voor het programma Bedrijven. Speerpunten hierin zijn:

- actuele en handhaafbare vergunningen en een jaarlijks actualisatie programma;
- risicogericht toezicht, mede op basis van nalevingprestaties en inspecties gericht op techniek, systemen en veiligheidscultuur;
- consequente toepassing van de sanctiestrategie;
- versterking van de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven, branches en ketens op het gebied van milieu en veiligheid;
- versterking van de kwaliteit van uitvoering door samenwerking tussen inspectiediensten en omgevingsdiensten;
- bewoners hebben toegang tot begrijpelijke informatie over milieu, veiligheid en prestaties van bedrijven;
- de DCMR is optimaal in staat om in samenwerking met de inspectiepartners en met inzet van voldoende deskundigheid de aanscherping van VTH-taken waar te maken en blijvend te borgen.

WAT WILLEN WE BEREIKEN IN 2016?

Uitvoering VTH-taken op hoog niveau

De vergunningverlening, toezicht en handhaving voor bedrijven wordt op kwalitatief hoog niveau uitgevoerd. De DCMR voldoet aan de landelijke kwaliteitscriteria VTH. Met het nieuwe geautomatiseerd systeem RUDIS worden de hoofdprocessen van de DCMR geregistreerd en beheerd en is een goede basis gelegd voor de borging van de proces- en datakwaliteit. In 2016 zal het systeem verder worden geoptimaliseerd. Kwalitatief hoogwaardige kennis is de basis en het vertrekpunt voor een goede uitvoering. De DCMR zorgt dat milieukennis op peil blijft en verder wordt ontwikkeld en zo mogelijk geïnnoveerd, door onder andere het gebruiken van nieuwe technologieën. In dat kader zijn het effectieve gebruik van het bestaande kennisnetwerk en een adequate samenwerking met andere overheden van belang.

Optimale dienstverlening en efficiënte uitvoering Wabo

Uitgangspunt is dat voor grote bedrijven de primaire verantwoordelijkheid voor het implementeren van nieuwe wet- en regelgeving bij het bedrijf ligt. Dit geldt in versterkte mate voor BRZO-bedrijven die op grond van de wet verplicht zijn om op eigen initiatief "alle maatregelen te treffen die voor de veiligheid van belang zijn".

Het concept van de Laan van de Leefomgeving zoals dit in relatie tot de Omgevingswet wordt uitgewerkt is de stip op de horizon voor een optimale dienstverlening en het verlagen van de onderzoekslasten van overheden en bedrijven. Door de gegevenshuishouding beter op orde te krijgen moet de Laan het uiteindelijk mogelijk maken dat bedrijven hun vergunningaanvragen baseren op gegevens die bij de overheid bekend zijn. Verder wordt de Omgevingsdienst aangespoord om binnen de termijn en liefst sneller vergunningen te kunnen verlenen. Het verkorten van doorlooptijden door meer differentiatie aan te brengen in de wijze van behandeling van "simpele" en "complexe" vergunningen is derhalve gewenst. Onderzocht zal worden of digitalisering een rol kan spelen bij een efficiëntere afhandeling.

Om de kwaliteit van uitvoerbaarheid van nieuwe wet en regelgeving te toetsen en te borgen denkt de DCMR mee vanuit de uitvoeringspraktijk door inbreng in landelijke overleggen.

In het landelijke en regionale BRZO-overleg wordt een uniforme en integrale aanpak voor de VTH-taken nagestreefd; worden bedrijven uniform en door de drie toezichthouders integraal benaderd en beoordeeld en wordt samengewerkt als zijnde één overheid richting bedrijfsleven.

Om de kwaliteit en efficiëntie van de Wabo uitvoering te verhogen is de afgelopen jaren geïnvesteerd in het verbeteren van de ketensamenwerking tussen de DCMR, de Veiligheidsregio (VRR), Stadsontwikkeling Rotterdam en de regiogemeenten. In 2015 zal worden gestart met het inrichten van één loket bij de DCMR voor de vergunningplichtige bedrijven in het havengebied. Integraal vooroverleg bij complexere vergunningaanvragen is onderdeel van het werkproces.

Prioriteiten bij vergunningverlening

De fysieke leefomgeving door bedrijven wordt niet meer belast dan kan worden toegestaan, binnen de kaders van in Europa en Nederland vastgelegde wet- en regelgeving, en regionale en lokale beleidskaders. Bedrijven voldoen tenminste aan de best beschikbare technieken. Binnen de wettelijke kaders worden strikte eisen gesteld aan bedrijven. Om te bepalen aan welke eisen bedrijven op de langere termijn moeten voldoen, zijn branchevisies ontwikkeld met milieudoelen die doorvertaald worden naar vergunningen. Het actualisatie programma vergunningen geeft aan welke vergunningen risicogericht worden geactualiseerd. De prioritaire thema's zijn externe veiligheid, emissies van NO_x, fijn stof, MVP-stoffen en stookinstallaties. Voor IPPC-installaties vindt actualisatie van de vergunning plaats binnen vier jaar na wijziging van BREF's. Voor bedrijven die meldingsplichtig worden vanwege de 4^e tranche activiteitenbesluit wordt bezien of binnen een periode van 3 jaar maatwerkvoorschriften opgesteld moeten worden. Oprichtingsvergunningen en veranderingsvergunningen voor nieuwbouw projecten en andere vergunningaanvragen of milieuneutrale meldingen krijgen voorrang boven actualisaties en revisievergunningen. Voor elke uitgebreide Wabo-procedure wordt een startnotitie opgesteld, waarin onder andere de handhaafbaarheid, doel- versus maatregelvoorschriften, milieu en bestuurlijke aandachts- en knelpunten zijn opgenomen.

Planmatig en risicogestuurd toezicht

Het uitgangspunt is dat bedrijven zelf verantwoordelijk zijn voor naleving van de wet- en regelgeving en 'in control' zijn op de bedrijfsprocessen. De ervaring leert echter dat naleving niet altijd vanzelf en/of in voldoende mate optreedt. Inspectie wordt gericht en effectief ingezet daar waar de risico's het grootst zijn en daarbij wordt gebruik gemaakt van een doordachte mix van instrumenten. De programmatische aanpak wordt versterkt. In inspectieplannen, die voor ieder domein worden opgesteld worden inspecties geprogrammeerd op basis van informatiegestuurde uitvoeringskaders. Bedrijven en branches worden op strategisch niveau geanalyseerd, door het verzamelen van informatie (onder andere bij externe stakeholders), het deskundig beoordelen van deze informatie en het inzetten van doeltreffende interventies. Op basis van regelmatige monitoring en evaluaties worden de uitvoeringskaders periodiek bijgesteld met nieuwe prioriteiten en kaders voor de uitvoering.

In de nieuwe organisatiestructuur is sprake van een omslag van een gebiedsgerichte structuur naar een branche- en risicogerichte aanpak met een sterkere inhoudelijke sturing op strategie en tactiek per branche. Om patronen van niet-naleving voor te zijn en daarmee voorspellend te kunnen opereren, wordt scherp gelet op risico-ontwikkeling, opkomende problemen en bedreigingen bij bedrijven en branches. Brzo-bedrijven worden vanuit drie invalshoeken benaderd: gespecialiseerde Brzo-inspecties, Wabo-inspecties en piketinspecties naar aanleiding van klachten en incidenten. Een deel van de inspecties vindt onaangekondigd plaats en buiten kantooruren. Het zicht op het functioneren van deze bedrijven wordt daarmee vergroot, waardoor de inspectiefunctie bij deze bedrijven robuuster wordt ingericht.

Consequente handhaving

Zoals beschreven in het VTH uitvoeringsplan 2014-2017 worden handhavingadviezen op basis van inspectieresultaten transparant vastgelegd en uitgevoerd volgens een vaste besluitvorming procedure. Door inbreng vanuit teams van informatieanalisten en handhavingsspecialisten ontstaat eenduidigheid in de toepassing van de sanctiestrategie. Consequente en voortvarende toepassing van de sanctiestrategie wordt gemonitord en via audits en reviews bewaakt.

Bij aanhoudend matige prestaties van bedrijven worden alle juridische mogelijkheden benut (geen "stapelings" van overtredingen). Op de termijnen van sanctiebesluiten wordt strikt toegezien.

Transparante overheid

De DCMR informeert burgers over de staat van veiligheid en milieu van bedrijven in de directe leef-omgeving door resultaten van relevante toezichtrapporten, handhavingbesluiten en CIN-meldingen in begrijpelijke taal openbaar te maken. Het streven is dat bedrijven en branches op zodanige wijze invulling geven aan de eigen verantwoordelijkheid voor naleving, dat zij deze inspectieresultaten uit eigen beweging openbaar maken. In het OvV-rapport is de aanbeveling gedaan om ten behoeve van een duidelijke toezichtsituatie de lappendeken aan vergunningen per risicobedrijf te consolideren. In 2014 heeft de DCMR voor alle provinciale BRZO/RIE-bedrijven de vigerende vergunningen eenduidig in kaart gebracht voor de toezichthouders. In de tweede fase (2015) worden de geconsolideerde vergunningoverzichten opgesteld voor de overige RIE 4-bedrijven onder bevoegd gezag van de provincie.

Innovatie VTH-instrumentarium

De DCMR blijft innoveren om een professionele en efficiënte taakuitvoering waar te blijven maken. Voor toezicht en handhaving wordt ingezet op versterking van de eigen verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven en worden ook andere instrumenten dan inspecties en sancties ingezet. Het gaat bijvoorbeeld om actieve communicatie met branches en bedrijven over de eigen visie en inzet op naleving en slimmer gebruik van techniek (FLIR-camera's, drones, smartphones, GPS-trackers, digitale checklijsten) en het verbeteren van de procesondersteuning van inspecteurs.

De Omgevingswet beoogt procedures te vereenvoudigen en te verkorten. Om dit te bereiken zal een diepgaande heroverweging van het proces van vergunningverlening nodig zijn. De DCMR heeft voorstellen gedaan om in een aantal pilots nieuwe concepten voor vergunningverlening te verkennen. Met de huidige ICT zou het mogelijk moeten zijn om de wijzigingen die het bedrijf aanvraagt en de voorschriften die het bevoegd gezag oplegt te verwerken in de oorspronkelijke aanvraag, zodat een dynamisch document ontstaat dat te allen tijde een actueel en samenhangend overzicht biedt van het bedrijf en de voorschriften die van toepassing zijn. Met deze aanpak wordt ook voorkomen dat er om redenen van onoverzichtelijkheid een revisievergunning moet worden aangevraagd en verleend. Ook het actualiseren van vergunningen kan met deze werkwijze worden verbeterd.

Ontwikkelingen per thema

In het VTH Uitvoeringsplan 2014-2017 zijn de thema's externe veiligheid en lucht als prioritair aangewezen.

Externe veiligheid

Bestaande bedrijvigheid en nieuwe activiteiten moeten voldoen aan de hoogste standaard op het gebied van veiligheid. Bij het toezicht op risicovolle bedrijven is een balans tussen toezicht op techniek/installaties, toezicht op veiligheidsbeheerssystemen en het beoordelen van de veiligheidscultuur bij bedrijven.

Luchtkwaliteit

NO_x en fijn stof bepalen in belangrijke mate de lokale luchtkwaliteit. Bij vergunningverlening en toezicht is daarom extra aandacht voor normering en monitoring van deze stoffen en aanpak van de bronnen, bijvoorbeeld stookinstallaties. Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en met name VOS en benzeen vereisen ook extra aandacht. Dit zijn stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu omdat ze bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn. De Nederlandse overheid pakt deze stoffen met voorrang aan via het ZZS-beleid. De DCMR geeft uitvoering aan dat beleid bij de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van de Wabo, onder andere prioriteit te geven aan actualisaties van vergunningen voor de zogenaamde MVP-stoffen (minimalisatieverplichte stoffen) en het verkrijgen van inzicht in emissies van ZZS-stoffen door te meten bij bedrijven.

Vanaf 2014 geldt een ontgassingverbod van schepen in de Rotterdamse Haven en vanaf 2015 een verbod op het ontgassen van benzeen in heel Zuid-Holland; hier geeft de DCMR mede uitvoering aan.

Ook op andere thema's zijn er belangrijke ontwikkelingen waarop de DCMR de uitvoering van haar taken afstemt.

Energie en CO₂

Het Nationaal energie akkoord stelt dat, om de aan de eisen van de EU Energy Efficiency richtlijn te voldoen, per jaar 1,5% gemiddeld aan energiegebruik moet worden bespaard. Dit is vertrekpunt voor de intensivering van de Wm-taken op het gebied van energiebesparing door de DCMR. De DCMR zet in op een uitbreiding van het aantal bedrijven dat industriële restwarmte benut op basis van de doelstellingen van het provinciale programma Warmte en Koude. De nota "Intensivering Energiebeleid Zuid Holland is in 2014 door de Provincie vastgesteld.

Geluid

Het provinciale beleid is vastgelegd in een provinciaal Actieplan Geluid EU richtlijn Omgevingslawaaai. De DCMR voert haar taken op basis van wetgeving en beleid uit met als doel het terugbrengen van het aantal klachtsituaties en geluidgehinderden door weg en railverkeer, luchtvaart en industrie en het behoud van stiltegebieden.

De volgende doelen worden in 2016 nagestreefd:

Maatschappelijke doelen
Verhogen van de milieukwaliteit en externe veiligheid in de Rijnmond door uitvoering VTH-taken op hoog niveau
Optimale dienstverlening en efficiënte uitvoering Wabo
Doelmatig omgevingsrecht door het (helpen) ontwikkelen van werkbare en uitvoerbare regelgeving en tools voor vergunningverlening, toezicht en handhaving
Moderniseren milieubeleid door vernieuwen van het instrumentarium VTH
De bevolking in begrijpelijke taal informeren over de uitvoering van de VTH-taken door de DCMR

Wat gaan we daarvoor doen?

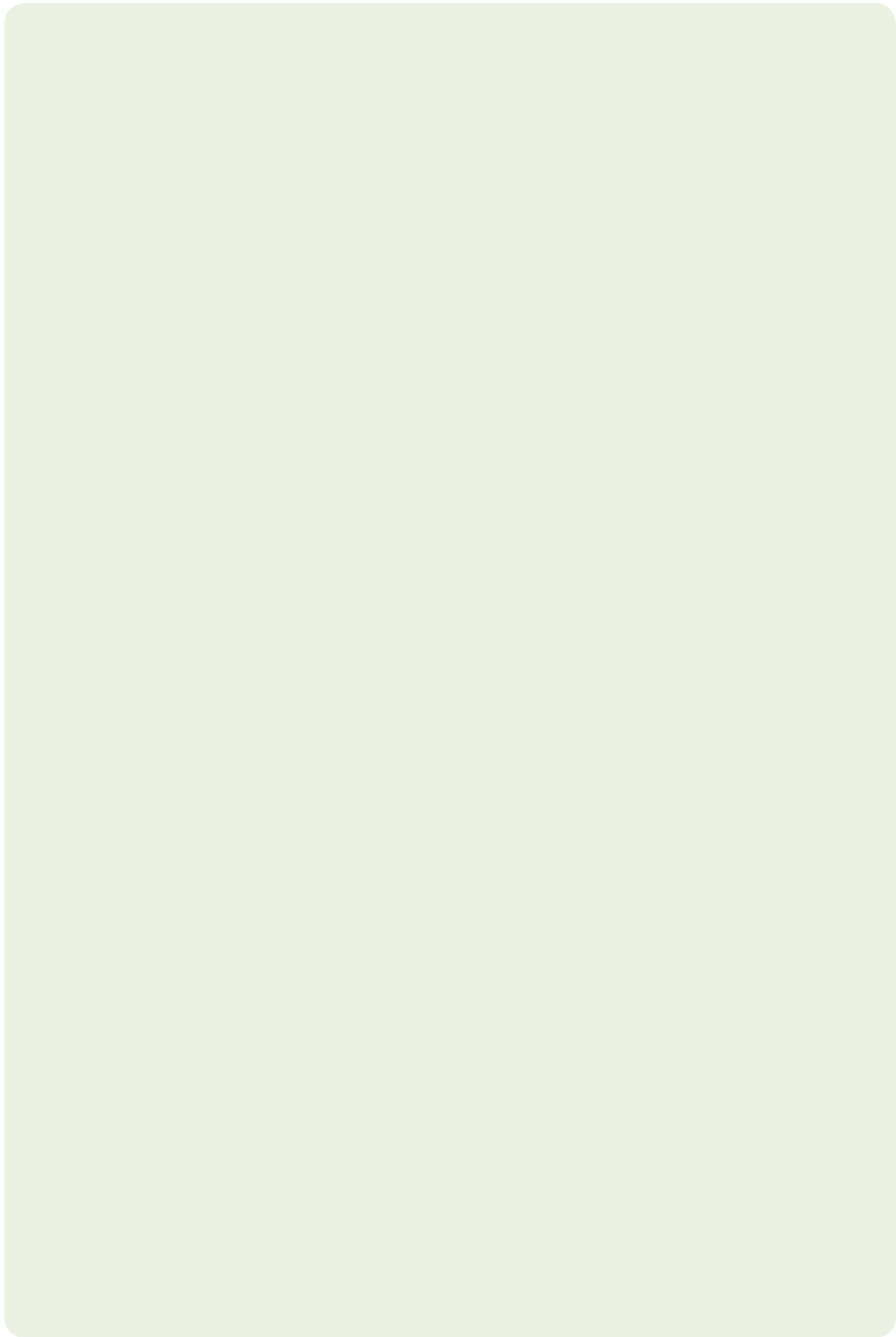
Speerpunten
Het opstellen en onderhouden van actuele en handhaafbare vergunningen die veiligheid en milieu waarborgen
Het opstellen van vergunningen waarin wordt gestuurd op regionale prioriteiten
Het opstellen en onderhouden van een geconsolideerd overzicht van de vigerende vergunningen per bedrijf
Het voldoen aan inhoudelijke kwaliteitscriteria bij VTH-taken
Het opstellen van toezichtplannen voor industriële bedrijven
Het houden van toezicht bij bedrijven op basis van risico's en nalevingprestaties
Het uitvoeren van preventieve inspecties volgens planning
Het consequent toepassen van de sanctiestrategie
Het consequent publiceren op internet van Inspectieverslagen, CIN-meldingen, handhavingbeschikkingen

Wat mag dat kosten?

De financiële omvang van het programma Bedrijven is bepaald aan de hand van de jaarrekening 2013 en de vastgestelde werkplannen 2014. Uit onderstaande tabel blijkt dat het programma enerzijds wordt ingevuld vanuit de werkplannen en werkplanprojecten van de participanten en anderzijds wordt ingevuld met additionele projecten, die door participanten en niet-participanten worden gefinancierd.

Programmabegroting 2016 (x € 1.000)	Begroting 2016	Werkplannen 2015	Realisatie 2014
Account PZH	€ 13.886	€ 14.146	€ 13.992
Account RDAM	€ 9.978	€ 10.129	€ 9.736
Account REGIO	€ 7.463	€ 7.512	€ 7.235
Werkplannen (incl. werkplanprojecten)	€ 31.328	€ 31.787	€ 30.963
Additionele projecten	€ 548	€ 685	€ 822
Totaal programma BEDRIJVEN	€ 31.876	€ 32.472	€ 31.786

De begroting 2016 is een indicatie voor de omvang van het programma. Tijdens de werkplanbesprekingen worden concrete afspraken gemaakt over de invulling en financiële omvang.

5 PROGRAMMA GEBIEDEN

Wat willen we bereiken?

Het Rijnmondgebied kent een forse milieubelasting en een grote ruimtedruk. Wonen, werken, recreëren en transport, alles gebeurt op een relatief kleine oppervlakte. De uitdaging voor het programma gebieden is om een duurzame ontwikkeling te realiseren, door deze functies op een verantwoorde manier mogelijk te maken in combinatie met een verbetering van de leefomgevingskwaliteit. Veel van de maatschappelijke doelen op dit vlak krijgen hun beslag via ontwikkelingsprocessen en ruimtelijke planvorming of een aanpak op een specifieke milieuthema die een gebiedsgerichte insteek hebben (en dus niet bedrijfs- of branchespecifiek zijn). Het programma gebieden heeft hierop betrekking.

Om tot een duurzame ontwikkeling te komen worden de thema's geluid, lucht, geur, externe veiligheid, bodem, energie en klimaat geïntegreerd met andere beleidsterreinen, zoals ruimtelijke en economische ontwikkeling, veiligheidsbeleid en gezondheid. Belangrijk hierbij is de beschikbaarheid van betrouwbare en actuele (milieu)gegevens en het vermogen om deze gegevens in te zetten in alle fasen van de beleids-cyclus, van beleidsvoorbereiding en verkenningen tot en met monitoring en evaluatie.

Om tot een cyclisch en sluitend beleidsproces te komen wordt de big-8 als hulpmiddel gebruikt. Dit leidt tot inzicht in de realisatie van de doelstellingen en de mogelijkheid tot bijsturing.

De DCMR zet zich in voor de maatschappelijke doelen in dit programma via onder andere haar inbreng in ruimtelijke planprocessen. Dit vindt plaats door bijvoorbeeld vooraf voor een concreet plan relevante kaders aan te geven, tussentijds bij planvorming te adviseren en de uitgewerkte plannen voorafgaand aan de besluitvorming te toetsen op basis van die kaders. Als uitgangspunt bij deze kaderstelling en toetsing hanteert de DCMR de eisen die voortvloeien uit wet- en regelgeving én het beleid en de ambities van de betrokken participanten op het gebied van milieu, veiligheid en duurzaamheid.

Vanuit dit programma wordt ook een bijdrage geleverd aan het uitvoeringsprogramma Havenvisie 2030 voor de Provincie Zuid-Holland en de Gemeente Rotterdam. Beide participanten zijn medeondertekenaar van het uitvoeringsconvenant behorend bij de Havenvisie.

Nationale en Europese regelgeving en ambities bepalen mede de aanpak binnen het Rijnmondgebied. Daarom maken beleidsbeïnvloeding en kennisdeling op internationaal niveau onderdeel uit van dit programma. Dit gebeurt in aansluiting op de doelstellingen van de participanten. In een vroeg stadium wordt geanticipeerd op beleidsontwikkelingen in Europa die daarvoor van belang zijn.

Het is afhankelijk van de afspraken per participant, welke werkzaamheden in dit programma worden uitgevoerd. Deze afspraken worden in de werkplannen vastgelegd.

Maatschappelijke doelen

Ruimtelijke ontwikkeling

- Bijdrage leveren vanuit milieu aan duurzame gebiedsontwikkeling ten behoeve van een veilige en gezonde leefomgevingskwaliteit in Rijnmond. Milieuaspecten zoals geluid, externe veiligheid, geur, luchtkwaliteit en bodem spelen hierbij een belangrijke rol. Het gaat om de balans tussen economie, ruimte en milieu.
- Bijdrage leveren aan het optimaliseren van milieuruimte teneinde meer ontwikkelingen mogelijk te maken, zonder afbreuk te doen aan een veilige en gezonde leefomgevingskwaliteit in het Rijnmondgebied.

Maatschappelijke doelen

Externe veiligheid

- Beheren en beheersen van de bestaande externe veiligheidsrisico's, oplossen huidige veiligheidsknelpunten en het voorkomen van nieuwe.
- Verminderen blootstelling inwoners aan risico's door ongevallen met gevaarlijke stoffen.
- Duidelijke informatievoorziening aan en helderdere communicatie met burgers en andere belanghebbenden over externe veiligheidsrisico's.

Energie en klimaatbeleid

- Bijdragen aan de duurzaamheids- en energiebesparingsdoelstellingen van de Provincie Zuid-Holland, regiogemeenten en de gemeente Rotterdam. Deze doelstellingen zijn afgeleid van het Europees en nationaal beleid (SER-energieakkoord) en hebben betrekking op:
  - het bereiken van een CO₂-reductie van minimaal 20% in 2020 ten opzichte van 1990;
  - het realiseren van een aandeel duurzame energie van minimaal 14% in 2020;
  - een energiebesparing van minimaal 20% in 2020.
- Stimulering benutting restwarmte, biomassa en hernieuwbare energie en duurzaam bedrijfsgerelateerde transport.
- Bijdragen aan het scheppen van de juiste (rand)voorwaarden en het wegnemen van belemmeringen voor een verduurzaming van de economie en de maatschappij onder andere door bundeling van innovatie en duurzame initiatieven.

Luchtkwaliteit

- Verbeteren van de luchtkwaliteit, zodat minimaal de wettelijke normen worden gehaald en daarboven - op basis van extra maatregelen - de gezondheid wordt bevorderd.
- Stimuleren van emissiearme industrie en transport.
- Verminderen van de geurhinder.

Geluid

- Verminderen geluidhinder en slaapverstoring bij burgers, zodat onder andere negatieve effecten op volksgezondheid worden beperkt.
- Stimuleren stille technieken bij industrie, windturbines, MKB en transport.
- Verbeteren geluidklimaat/soundscape zodat negatieve effecten op volksgezondheid beperkt worden.

Bodem

- Het voorkomen dan wel minimaliseren van door bodemverontreiniging veroorzaakte gezondheids- of maatschappelijke schade.
- Ruimtelijke ontwikkeling mogelijk maken door te bevorderen dat de bodemverontreiniging, die de gewenste beleidsdoelen in de weg staat, voor nu maar ook de toekomst wordt opgeheven.
- De aanpak van de bodem dan wel ondergrond integreren in de ontwikkelingen in de bovengrond en het opheffen van het maaiveld als grens tussen boven en ondergrond door het opstellen van integrale beleidsvisies en structuurplannen voor de ondergrond.

Databeheer, monitoring en verkenningen

- Het toegankelijk maken van de verzamelde en beheerde gegevens over het milieu, leefomgevingskwaliteit en duurzaamheid, teneinde te voldoen aan wettelijke eisen en invulling te geven aan de transparantie van het openbaar bestuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Maatschappelijke doelen

Ruimtelijke ontwikkeling

- Per participant maatwerkafspraken maken op welke wijze de DCMR betrokken is bij ruimtelijke plannen en op welke wijze de adviesrol vorm krijgt.
- Binnen vier weken na registratie van de vraag is RO-advies geleverd aan de participant.
- Bij integrale milieuvragen aandacht voor duurzaamheid.

Externe veiligheid

- Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma Impuls Omgevingsveiligheid
- Advisering in een vroeg stadium over ruimtelijke ontwikkelingen en externe veiligheid. nghebbenden over externe veiligheidsrisico's.

Maatschappelijke doelen

Energie en klimaatbeleid

- Bijdragen aan de energie- en duurzaamheidsdoelstellingen van Provincie Zuid-Holland, Rotterdam en de andere Rijnmondgemeenten: uitvoeren specifieke onderdelen nieuw Programma Duurzaam "Duurzaamheid dichterbij de Rotterdammer" en herzien RCI.
- Invulling geven aan intensivering van het stedelijk energiebesparingsprogramma voor de gebouwde omgeving, beter benutten van industriële restwarmte in de Rotterdamse haven en industrie, het verduurzamen van energiebronnen en advisering tav het versneld uitbreiden van het warmtenet naar de bestaande bouw.
- Uitvoering geven aan de doelstellingen op het terrein van nuttig hergebruik van afval, schoner openbaar vervoer en vermindering luchtmissies scheepvaart en logistiek.

Luchtkwaliteit

- Uitvoeren van de actieprogramma's luchtkwaliteit in de regio.
- Toepassen en evalueren van gezondheidsrelevant beleidsinstrument, inclusief passende parameter, emissiefactoren en maatregelen.
- In kaart brengen van VOS-emissies in het gebied, met bijzondere aandacht voor benzeen.
- Zorgdragen voor een representatief en adequaat inzicht in de feitelijke luchtkwaliteit in het kader van NSL.
- Luchtkwaliteitsmetingen met meetnet en communicatie van resultaten via rapportage, web en app.
- Vastleggen nulsituatie door het in kaart brengen van de kleinste fijnstoffracties (roet- en ultrafinesdeeltjesconcentraties) met het oog op een koppeling tussen respectievelijk verkeers- en industriële emissies en gezondheidsrisico's ten gevolge van genoemde parameters.

Geluid

- Adviseren over het treffen van bronmaatregelen en – waar aanvullend nodig – overdrachtsmaatregelen.
- Onderzoek naar nieuwe maatregelen en innovatie van bestaande technieken.
- Uitvoering geven aan de actieplannen geluid van een deel van de participanten.
- Beïnvloeden van de ontwikkeling nieuwe geluidwet- en regelgeving.

Bodem

- Uitvoeren bodemsaneringsprogramma's.
- In 2030 alle ernstig verontreinigde bodem locaties beheerst of gesaneerd.

Monitoring en verkenningen

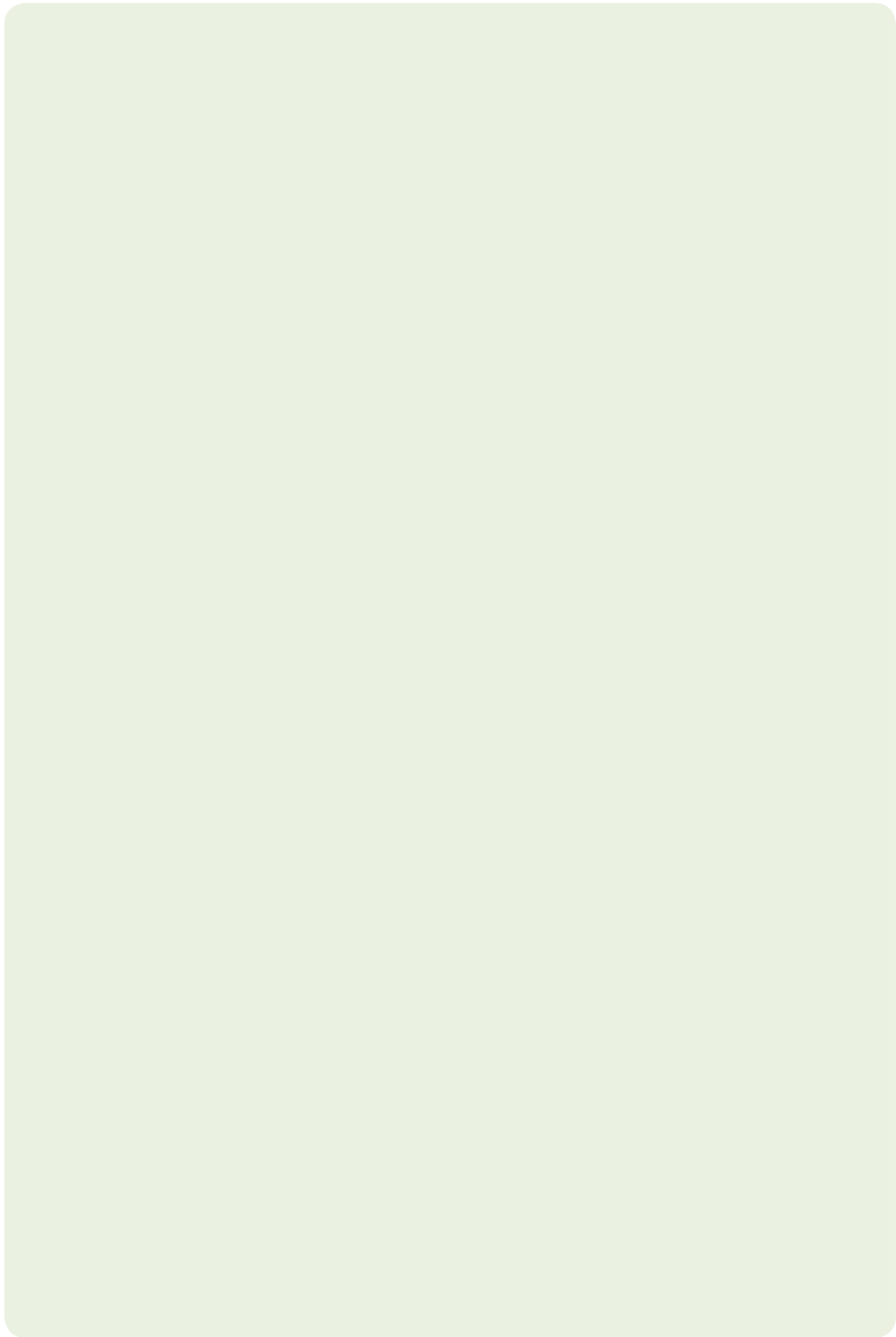
- Onderhoud en beheer van databases en informatiesystemen, verbeteren betrouwbaarheid, beschikbaarheid en toegankelijkheid van (milieu)gegevens.
- Toepassen data en informatie in diverse producten (monitoringsrapportages, verkenningen, scenariostudies) voor participanten/groepen van participanten.

Wat mag dat kosten?

De financiële omvang van het programma Gebieden is bepaald aan de hand van de jaarrekening 2013 en de vastgestelde werkplannen 2014. Uit onderstaande tabel blijkt dat het programma enerzijds wordt ingevuld vanuit de werkplannen en werkplanprojecten van de participanten en anderzijds wordt ingevuld met additionele projecten, die door participanten en niet-participanten worden gefinancierd.

Programmabegroting 2016 (x € 1.000)	Begroting 2016	Werkplannen 2015	Realisatie 2014
Account PZH	€ 5.149	€ 5.149	€ 5.097
Account RDAM	€ 7.836	€ 7.887	€ 7.581
Account REGIO	€ 2.388	€ 2.421	€ 2.332
Werkplannen (incl. werkplanprojecten)	€ 15.373	€ 15.457	€ 15.010
Additionele projecten	€ 7.452	€ 9.315	€ 11.930
Totaal programma GEBIEDEN	€ 22.825	€ 24.772	€ 26.940

De begroting 2016 is een indicatie voor de omvang van het programma. Tijdens de werkplanbesprekingen worden concrete afspraken gemaakt over de invulling en financiële omvang.

6 PARAGRAFEN

6.1 LOKALE HEFFINGEN

De DCMR legt geen lokale heffingen op. Wel heft de DCMR leges over het gebruik van het archief. Deze leges worden geheven voor het maken van kopieën en het aanvragen van tekeningen. De totale opbrengst bedraagt circa € 1.000.

6.2 WEERSTANDSVERMOGEN

De paragraaf weerstandsvermogen beoogt een beschouwing te geven over de kwaliteit van de vermogenspositie van de DCMR op lange termijn.

Het weerstandsvermogen is het vermogen om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de voortzetting van de door de DCMR uit te voeren taken in het gedrang komt.

Het weerstandsvermogen is het saldo van de weerstandscapaciteit en de financiële gevolgen van de risico's. Het weerstandsvermogen geeft samen met het begrotingsresultaat, het verloop van de investeringen, financiering, reserves en voorzieningen en de uitkomsten van de meerjarenraming een indicatie van de financiële positie van de DCMR.

Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op het begrotingsjaar zelf (statisch weerstandsvermogen) of op meerdere jaren (dynamisch weerstandsvermogen). Om het weerstandsvermogen te kunnen bepalen is inzicht nodig in enerzijds de weerstandscapaciteit en anderzijds in de omvang en de achtergronden van de risico's.

De paragraaf weerstandsvermogen bevat volgens de voorschriften vanuit het BBV ten minste:

- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van de DCMR bestaat uit de algemene reserve. De ontwikkeling van de algemene reserve wordt in onderstaande tabel 2 weergegeven

Tabel 2

Ontwikkeling algemene reserve	Mutaties	Stand
Stand per 1 januari 2016		€ 1.769.604
Toevoeging uit resultaat 2015	€ 0	
Onttrekkingen uit het resultaat 2015	€ 0	
Resultaatbestemming 2015	€ 0	
Per saldo mutatie weerstandsvermogen 2015		€ 0
Stand per 31 december 2016		€ 1.769.604

In het AB is in vervolg op de nota weerstandsvermogen en risicomanagement op 4 juli 2012 het weerstandvermogen vastgesteld op 3% van de gemiddelde jaaropbrengst van de DCMR over de laatste drie afgesloten volledige boekjaren. Jaarlijks wordt dienovereenkomstig de omvang opnieuw vastgesteld. Voor 2015 en 2016 wordt niet uitgegaan van mutaties in de weerstandscapaciteit.

6.3 RISICOMANAGEMENT

Algemeen

De DCMR heeft een maatschappelijke doelstelling op het gebied van regulering en handhaving op basis van milieuwetgeving. Om deze doelstelling ook in de toekomst te kunnen realiseren treft de dienst waarborgen voor een goede reputatie en een duurzaam gezonde financiële situatie. Dit vindt plaats in het kader van 'good public governance'.

Een onderdeel van deze waarborgen is het opzetten en onderhouden van een systeem van risicomanagement. Daarbij wordt het begrip 'risico' breed opgevat als een gebeurtenis die zich in de toekomst kan voordoen en die gevolgen heeft op de realisatie van de maatschappelijke doelstelling van de DCMR.

Na de implementatie met externe ondersteuning in 2012 van het risicomanagement is begin 2014 op eigen kracht een nieuwe cyclus van risicomanagement opgestart. De uitgevoerde risico analyse heeft geen substantiële nieuwe risico's opgeleverd die zouden moeten leiden tot aanpassing van de door het bestuur vastgestelde norm voor het weerstandsvermogen.

In de verdere borging van risicomanagement in de organisatie heeft het directieteam begin 2014 besloten de gebruikte instrumenten van risicomanagement samen te brengen in een structuur onder verantwoordelijkheid van een nieuw te installeren auditcommissie. De verantwoordelijkheden voor toezicht, programmering en uitvoering zijn in dit model gescheiden. De toezicht taak ligt bij de auditcommissie, dit is het DT aangevuld met de controller en kan eventueel worden aangevuld met een extern lid.

De ontwikkeling van risicomanagement in de organisatie is in de laatste jaren voortgezet als onderdeel van de ingezette procesoptimalisatie en daarbij is gebruik gemaakt alle daartoe behorende elementen als applicaties, informatie, organisatieontwikkeling, kwaliteit, risicomanagement en audit. Daarbij zijn de elementen weliswaar apart van elkaar benoemd, maar m.n. kwaliteit, risicomanagement en audit hebben wel veel met elkaar te maken. Ze worden onderscheiden om de bijdrage aan de verbetering van de processen van de DCMR inzichtelijk te houden, ook worden zo de interne en externe componenten zichtbaar gemaakt.

In de uitwerking van het kwaliteitsmanagement is het van belang om een link te leggen met het risicomanagement van de DCMR. Feitelijk zijn dit twee kanten van dezelfde medaille die binnen de organisatie in samenhang gepresenteerd moeten worden. Er wordt geïnventariseerd en geanalyseerd met welke risico's (kansen en bedreigingen) de DCMR wordt geconfronteerd en vervolgens wordt gericht onderzoek uitgevoerd met behulp van het daartoe beschikbare instrumentarium (audits, reviews en benchmarks).

Om dat toezicht middels onderzoek vorm te geven is Uitvoeringsplan 2014-2015 Interne Reviews opgesteld en op grond van dit uitvoeringsplan worden systematisch reviews uitgevoerd. De voortgang van het uitvoeringsplan wordt gemonitord door de controller en drie maal per jaar worden de resultaten van de reviews besproken in de auditcommissie.

De uitvoering van dit uitvoeringsplan ondersteunt ook twee eerder geformuleerde doelstellingen:

1. Risicobewustzijn; het besef te laten doordringen dat ook grote en goed bekend staande organisaties als de DCMR fouten maken en van die fouten ook zelf kunnen leren, en dat risicomanagement één van de instrumenten is om dat besef te laten indalen en om fouten tegen te gaan.
2. Inbedden van risicomanagement in de reguliere planning en control cyclus.

Benoembare specifieke risico's

Uit het geheel van bedrijfs- en bestuursrisico's worden de hiernavolgende specifiek benoemd. Dit zijn dus niet alle risico's, maar wel de risico's die in 2014 specifieke aandacht in de beheersing hebben gevraagd, respectievelijk na 2014 kunnen leiden tot financiële gevolgen.

Organisatieontwikkeling en personele consequenties

Begin 2014 is een traject voor organisatie ontwikkeling gestart. Dit traject leidt tot een nieuwe organisatiestructuur in 2015 met mogelijke personele gevolgen die zouden kunnen leiden tot financiële gevolgen. Om deze gevolgen te kunnen van de reorganisatie te kunnen opvangen is vanuit de bestemmingsreserve Personeel en Organisatie € 1.300.000 beschikbaar.

Projecten

De DCMR voert projecten voor niet-participanten uit binnen de door het DB vastgestelde randvoorwaarden (minimaal kostendekkend, taken gaan niet ten koste van taakuitvoering participant, aansluiting op kerntaken DCMR en bijdrage aan expertise-ontwikkeling). Streven is om hier vanuit noodzakelijke ontwikkeling en expertise een surplus te realiseren. Bij het niet realiseren van een surplus staat de kennisontwikkeling onder druk en bij het niet voldoen aan afgesproken projectdoelen kan er een verlies ontstaan, dat ten koste gaat van het weerstandsvermogen.

6.4 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Kapitaalgoederen zijn duurzame productiemiddelen die de DCMR nodig heeft om de diensten en goederen te produceren die zij aan participanten en niet-participanten levert. Deze paragraaf moet op grond van het BBV ten minste de kapitaalgoederen wegen, riolering, groen en gebouwen bevatten.

Het kantoorgebouw aan de 's-Gravelandseweg 565-567 te Schiedam wordt in de zin van het BBV aangemerkt als kapitaalgoed. De DCMR heeft de kantoorpanden op dit adres nagenoeg geheel in eigendom. Het pand wordt tot aan het moment van levering aan de koper verhuurd aan de koper.

6.5 FINANCIERING

De financieringsparagraaf vloeit voort uit de Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO). Voor de DCMR is deze regelgeving vertaald in het door het Algemeen Bestuur vastgestelde treasury statuut. Deze financieringsparagraaf is in samenhang met het treasury statuut een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee sturen, beheersen en controleren van de treasury functie van de DCMR. De treasury functie omvat het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Aandachtspunten vanuit de treasury zijn:

- facturering van de bijdragen van de participanten vindt vier keer per jaar plaats; de bijdragen van de participanten moeten uiterlijk halverwege het lopende kwartaal zijn ontvangen;
- de DCMR leent geen gelden uit aan derden;
- de DCMR maakt binnen de regelgeving voor decentrale overheden alleen gebruik van goed bekendstaande banken;
- voor de financiering van tekorten op de rekening-courant wordt gebruik gemaakt van kasgeldleningen via goed bekendstaande banken.

In onderlinge samenhang worden het treasury statuut, de financiële verordening en de controle verordening jaarlijks beoordeeld op hun actualiteit en indien nodig opnieuw vastgesteld door het AB.

6.6 BEDRIJFSVOERING

Financiën en planning en control

De financiële bedrijfsvoering wordt verder geconsolideerd en verbeterd. Maandelijks financiële rapportages zijn op diverse verantwoordingsvlakken en –niveaus geborgd, waarmee de sturing op inzet en verantwoording is verder wordt ondersteund. De tariefstructuur is robuust en vastgestelde tarieven zijn kostendekkend.

Inkopen

De DCMR voert net als in voorgaande jaren een interne inkoopscan uit in verband met de rechtmatigheid over Europese wet- en regelgeving. De inkoopfunctie wordt verder versterkt onder meer door inzet op contractmanagement.

Informatievoorziening

In 2016 lopen de laatste grote projecten voor informatievoorziening die uit de bestemmingsreserve informatievoorziening worden gefinancierd ten einde. Deze projecten vormen belangrijke pijlers onder het informatiebeleidsplan 2014-2018 dat eind 2014 is vastgesteld

Het programma Vernieuwing MIRR valt in twee projecten uiteen. Met het project RUDIS wordt beoogd de informatie over productie en doorlooptijden te optimaliseren. Het project Nieuw Meldkamer systeem is vanwege zijn specifieke karakter apart aanbesteed. De afzonderlijke aanbesteding voor het NMKS is in 2014 mislukt. In 2015 wordt onderzocht op welke wijze dit project 2014 opnieuw vormgegeven kan worden binnen het programma Vernieuwing MIRR.

Het project voor vernieuwing en optimalisatie van de financiële bedrijfsvoering is in 2014 on hold gezet en zal in 2016 een vervolg krijgen.

Organisatie-ontwikkeling

Mede op basis van de externe veranderingen is ook de DCMR-organisatie zelf in ontwikkeling. Het bestuur heeft in 2014 de DCMR opdracht gegeven om de verbeteringen in VTH-uitvoering goed in de structuur en werkwijzen van de dienst te verankeren. In dit kader is afgesproken om het handavingsprofiel van de DCMR te versterken en de organisatiestructuur zodanig aan te passen dat de scheiding tussen enerzijds vergunningverlening en anderzijds toezicht en handhaving voortaan op directieniveau wordt gelegd. Dit heeft geleid tot een vernieuwde DCMR-structuur in 2015, welke in 2016 zal zijn geïmplementeerd.

De toezicht- en handhavingstaken zijn in één afdeling georganiseerd, waarin ook een specialistische eenheid is ondergebracht voor bestuurs- en strafrechtelijke handavingszaken. De regulerende taken worden samengebracht met de advies- en expertisetaken, zodat de verbinding tussen vergunningverlening en de kennisvelden lucht, veiligheid, geluid en bodem zo goed mogelijk wordt geborgd. De nieuwe afdeling Account en Omgeving vormt het schakelpunt met de participanten als opdrachtgever en draagt ook zorg voor de advisering in omgevingsvraagstukken.

6.7 VERBONDEN PARTIJEN

In verband met bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijk daarmee verband houdende risico's moet in de begroting en in de jaarstukken een paragraaf worden opgenomen waarin aandacht wordt besteed aan de verbonden partijen. Verbonden partijen zijn die partijen waarin de DCMR een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Dat kunnen zijn gemeenschappelijke regelingen, samenwerkingsverbanden, vennootschappen, stichtingen en verenigingen.

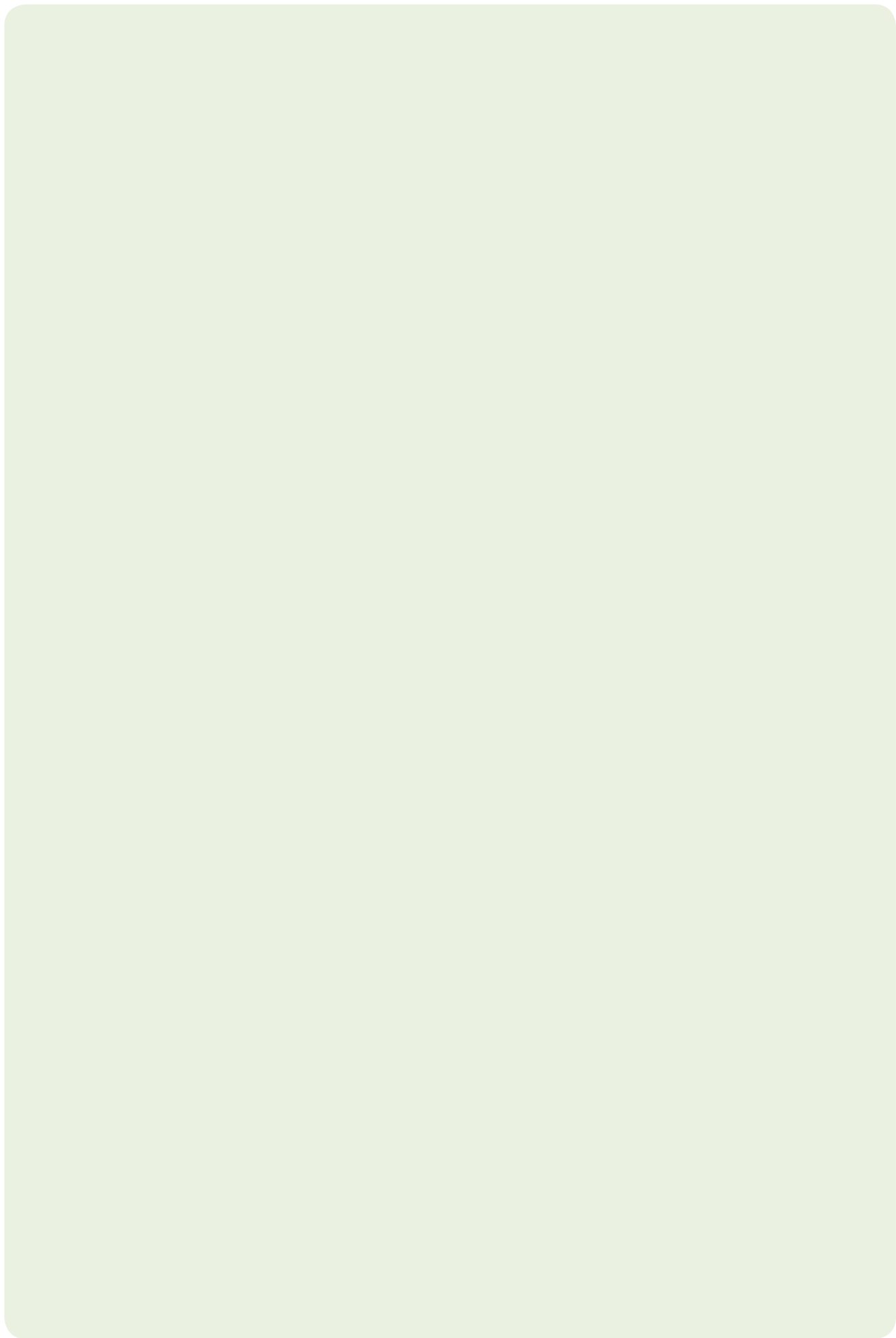

Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur van de verbonden partij, hetzij door stemrecht.

Van een financieel belang is sprake als de DCMR aan de verbonden partij een bedrag beschikbaar heeft gesteld dat niet verhaalbaar is als de partij failliet gaat of als de DCMR aansprakelijk is voor een bepaald bedrag als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bij een verbonden partij is dus sprake van een financieel **en** een bestuurlijk belang. Het is dus niet de bedoeling te rapporteren over alle partijen waarmee de DCMR op enigerlei wijze in bijvoorbeeld projectverband (zie het programma "Jaarverslag Projecten") verbonden is.

Hoewel de DCMR participeert in vele vormen van samenwerking op projectbasis is er in het primaire proces geen sprake van een verbonden partij.

DEEL II: FINANCIËLE BEGROTING

7 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

In de onderstaande tabel 3 is voor de jaren 2016-2019 inzicht gegeven in de totale baten en lasten.

Tabel 3

	2016	2017	2018	2019
Brutosalarissen	€ 23.737.741	€ 23.548.952	€ 23.784.442	€ 23.784.442
Garantietoelagen	€ 1.113.762	€ 1.124.900	€ 1.136.149	€ 1.136.149
IKB en overige salariskosten	€ 5.457.963	€ 5.457.963	€ 5.457.963	€ 5.457.963
Sociale lasten	€ 7.035.023	€ 7.035.023	€ 7.035.023	€ 7.035.023
Overige personeelskosten	€ 1.300.000	€ 1.300.000	€ 1.300.000	€ 1.300.000
Personeelskosten	€ 38.644.489	€ 38.466.838	€ 38.713.577	€ 38.713.577
Inhuur personeel	€ 2.410.348	€ 2.218.307	€ 1.968.307	€ 1.969.307
Diensten voor derden	€ 605.000	€ 605.000	€ 605.000	€ 605.000
Inhuur personeel/diensten derden	€ 3.015.348	€ 2.823.307	€ 2.573.307	€ 2.573.307
Afschrijvingskosten	€ 1.185.000	€ 1.185.000	€ 1.185.000	€ 1.185.000
Huisvestingskosten	€ 3.220.000	€ 3.300.000	€ 3.300.000	€ 3.300.000
Automatiseringkosten	€ 1.556.926	€ 1.806.925	€ 1.806.925	€ 1.806.925
Vervoerskosten	€ 867.000	€ 882.000	€ 882.000	€ 882.000
Documentatiekosten	€ 700.000	€ 713.000	€ 713.000	€ 713.000
Communicatiekosten	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Overige kosten	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
Overige directe kosten	€ 6.568.926	€ 6.926.925	€ 6.926.925	€ 6.926.925
Materiële lasten werkplannen	€ 5.286.811	€ 5.286.463	€ 5.289.724	€ 5.289.724
Totale lasten	€ 54.700.574	€ 54.688.533	€ 54.688.533	€ 54.688.533
Baten	€ 54.700.574	€ 54.688.533	€ 54.688.533	€ 54.688.533
Totale baten	€ 54.700.574	€ 54.688.533	€ 54.688.533	€ 54.688.533
Resultaat	-	-	-	-

Conform de financiële uitgangspunten, opgenomen in hoofdstuk 3, is de meerjarenbegroting geïndexeerd met 0%. Voor 2016 is geen nieuw beleid begroot.

In onderstaande tabel 4 is voor 2016 inzicht gegeven in de lasten en baten per participant 2016.

Tabel 4

Omschrijving	Lasten 2016	Baten 2016	Resultaat 2016
Albrandswaard	€ 309.535	€ 309.535	-
Barendrecht	€ 472.336	€ 472.336	-
Brielle	€ 437.291	€ 437.291	-
Capelle aan den IJssel	€ 402.198	€ 402.198	-
Goeree-Overflakkee	€ 1.230.614	€ 1.230.615	-
Hellevoetsluis	€ 388.965	€ 388.965	-
Krimpen aan den IJssel	€ 465.341	€ 465.341	-
Lansingerland	€ 1.183.512	€ 1.183.512	-

Omschrijving	Lasten 2016	Baten 2016	Resultaat 2016
Maassluis	€ 319.881	€ 319.881	-
Nissewaard	€ 1.034.482	€ 1.034.482	-
Ridderkerk	€ 768.429	€ 768.429	-
Schiedam	€ 1.037.048	€ 1.037.048	-
Vlaardingen	€ 1.371.155	€ 1.371.155	-
Westvoorne	€ 418.354	€ 418.354	-
Rotterdam	€ 17.826.767	€ 17.826.767	-
Zuid-Holland	€ 19.035.078	€ 19.035.078	-
Projecten	€ 8.000.000	€ 8.000.000	-
Totaal participanten	€ 54.700.987	€ 54.700.987	-

Toelichting

Op de werkplannen van de participanten worden geen financiële resultaten begroot. Hoewel de DCMR de afgelopen steeds een positief resultaat heeft gerealiseerd op haar externe projecten wordt op basis van het voorzichtigheidsbeginsel, in 2016 geen positief resultaat begroot.

8 ONTWIKKELING WERKPLANBIJDRAGEN 2013-2016

In onderstaande tabel 5 is het verloop van de bijdragen van de participanten over de jaren 2014 tot en met 2016 zichtbaar gemaakt.

Tabel 5

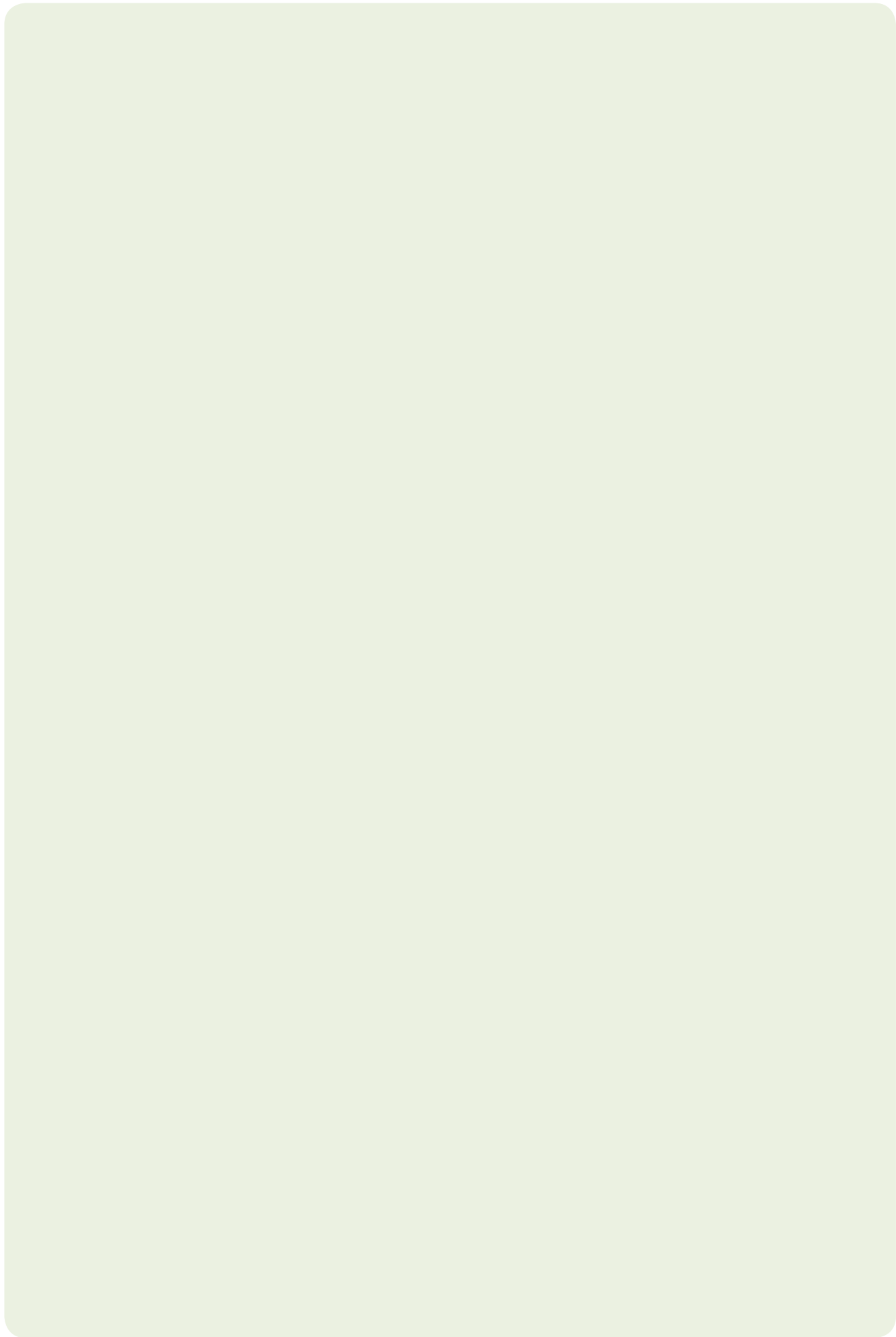
Omschrijving	Raming baten 2014	Realisatie baten 2014	Primaire raming Begroting 2015	Raming baten 2015 na vaststelling WP	Raming baten 2016
Albrandswaard	€ 310.055	€ 308.949	€ 311.560	€ 311.560	€ 309.535
Barendrecht	€ 473.257	€ 446.861	€ 475.427	€ 475.427	€ 472.336
Brielle	€ 487.782	€ 474.488	€ 490.152	€ 440.152	€ 437.291
Capelle aan den IJssel	€ 403.251	€ 380.017	€ 404.830	€ 404.830	€ 402.198
Goeree-Overflakkee	€ 1.233.115	€ 1.124.634	€ 1.238.665	€ 1.238.665	€ 1.230.614
Hellevoetsluis	€ 389.701	€ 374.219	€ 391.509	€ 391.509	€ 388.965
Krimpen aan den IJssel	€ 466.503	€ 482.529	€ 468.386	€ 468.386	€ 465.341
Lansingerland	€ 1.068.328	€ 1.087.594	€ 1.073.370	€ 1.191.255	€ 1.183.512
Maassluis	€ 320.472	€ 319.567	€ 321.974	€ 321.974	€ 319.881
Nissewaard	€ 1.036.441	€ 1.019.128	€ 1.041.250	€ 1.041.250	€ 1.034.482
Ridderkerk	€ 769.731	€ 740.206	€ 773.457	€ 773.457	€ 768.429
Schiedam	€ 1.039.242	€ 1.023.606	€ 1.043.833	€ 1.043.833	€ 1.037.048
Vlaardingen	€ 1.390.457	€ 1.360.361	€ 1.396.821	€ 1.396.821	€ 1.371.155
Westvoorne	€ 437.997	€ 424.555	€ 440.091	€ 421.091	€ 418.354
Rotterdam	€ 17.800.189	€ 17.317.516	€ 17.806.200	€ 18.016.638	€ 17.826.767
Zuid-Holland	€ 19.236.521	€ 19.088.837	€ 18.554.416	€ 19.294.730	€ 19.035.078
Projecten	€ 11.500.000	€ 12.752.558	€ 10.000.000	€ 10.000.000	€ 8.000.000
Totaal participanten	€ 58.363.043	€ 58.725.624	€ 56.231.940	€ 57.231.578	€ 54.700.987

Toelichting

In de kolom 'Raming baten 2014' zijn de definitieve werkplanbijdragen 2014 weergegeven. De kolom realisatie baten 2014 geeft de realisatie van de werkplanbedragen zoals opgenomen in de jaarrekening/ jaarverslag 2014.

In de 'Primaire raming begroting 2015' staan de begrote bedragen zoals opgenomen in de beleidsbegroting 2015. De huidige werkplanbijdragen over 2015 staan vermeld in de kolom 'Raming baten 2015 na vaststelling WP'.

De bedragen in de kolom 'Raming baten 2016' zijn gebaseerd op de uitgangspunten en aannames zoals deze in hoofdstuk 3 (Financieel kader) zijn opgenomen.

9 ONTWIKKELING FINANCIËLE POSITIE

In onderstaande tabel 6 is de geprognosticeerde balans per 1 januari 2016 en 31 december 2016 opgenomen.

Tabel 6

	Per 31-12-2016	Per 01-01-2016		Per 31-12-2016	Per 01-01-2016
ACTIVA			PASSIVA		
Materiële vaste activa	€ 3.565.700	€ 2.925.000	Eigen vermogen	€ 3.318.291	€ 4.988.291
Voorraden	€ 1.500.000	€ 1.500.000	Voorzieningen	€ 0	€ 0
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één	€ 14.187.000	€ 17.857.000	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	€ 0	€ 0
Liquide middelen	€ 60.000	€ 60.000	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€ 9.000.000	€ 9.000.000
Overlopende activa	€ 1.115.000	€ 1.115.000	Overlopende pasiva	€ 8.109.409	€ 9.368.709
Totaal generaal	€ 20.427.700	€ 23.357.000	Totaal generaal	€ 20.427.700	€ 23.357.000

Toelichting mutaties 2016

In onderstaande tabel 7 wordt het verloop van de activa in 2016 inzichtelijk gemaakt.

Tabel 7

Overige investeringen met een economisch nut	Ultimo 2015	Investeringen	Deinvesteringen	Afschrijvingen	Ultimo 2016
Bedrijfsgebouwen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Inrichtng nieuwe pand DCMR	€ 926.000	€ 0	€ 0	€ 240.000	€ 686.000
Machines, apparaten en installatie	€ 1.115.000	€ 2.000.000	€ 0	€ 830.000	€ 2.285.000
Overige mat. vaste activa	€ 784.000	€ 0	€ 0	€ 189.300	€ 594.700
Totaal	€ 2.825.000	€ 2.000.000	€ 0	€ 1.259.300	€ 3.565.700

De oplevering van de informatiesystemen RUDIS (vervanging MIRR en meldkamersysteem) zal in 2016 leiden tot een investering.

Eigen vermogen

Algemene reserve

Naar verwachting zal geen mutatie van de Algemene reserve plaatsvinden en derhalve blijft deze gehandhaafd rond het gewenste niveau.

Bestemmingsreserve

Voor 2016 zijn de volgende onttrekkingen van bestemmingsreserves voorzien:

- Informatievoorziening - door de oplevering van de nieuwe informatiesystemen (vervanging MIRR en meldkamersysteem) in 2016 valt een groot deel van de bestemmingsreserve informatievoorziening vrij om de bijbehorende kosten te dekken. Het restant is gereserveerd voor de vervanging van het financieel administratief systeem.
- Personeel en organisatie - de frictiekosten die samenhangen met de reorganisatie uit 2015 zullen in 2016 leiden tot een onttrekking van de bestemmingsreserve. Naar verwachting € 800.000.

- Productontwikkeling en Transitie fysieke infrastructuur: deze reserves vallen naar verwachting volledig vrij in 2015.

Tabel 8

Omschrijving	Saldo 01-01-2016	Toevoeging	Onttrekking	Dotatie	Bestemming resultaat	Saldo 31-12-2016
Algemene reserve	€ 1.769.604					€ 1.769.604
	€ 1.769.604	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.769.604
Bestemmingsreserves						
Informatievoorziening	€ 1.618.688		€ 870.000			€ 748.688
Productontwikkeling	€ 0					€ 0
Personeel en organisatie	€ 1.600.000		€ 800.000			€ 800.000
Transitie Fysieke Infrastructuur	€ 0					€ 0
<i>Subtotaal bestemmingsreserves</i>	<i>€ 3.218.687</i>	<i>€ 0</i>	<i>€ 1.670.000</i>	<i>€ 0</i>	<i>€ 0</i>	<i>€ 1.548.687</i>
Totaal	€ 4.988.291	€ 0	€ 1.670.000	€ 0	€ 0	€ 3.318.291